

ELOFIZETÉS

HELYBEN:
Egy évre ..... 24 korona.
Egy hóra ..... 2 korona.

VIDÉKEN:
Egy évre ..... 26 korona.
Egy hóra ..... 2 k. 40 l.

HIRDETÉSEK:
6-hatásos postt. sor egyszer 20 fillér,
minden következőnél 16 fillér.

Kilátás postt. sora 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 337.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1910.

FŐSZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Szerda, augusztus 24.

Mai számunk főbb közleményei:

- Amerikai küldöttség Aradon.
- A kulturpalota építése.
- Apácák a pankotal iskolában.
- Terjed a kolerajárvány.
- Izgató történelmi munka.
- Felsült tüntetők.
- Váltóhamisítás egy aradi fogorvos nevére.
- Egy aradi aviatikus kávévárlója.
- A csorakenőcs.
- A temesvári kincstári alügyész öngyilkossága.
- Szélhámos kuruzslónő.

A huskérdés.

Arad, augusztus 23.

Ez az elcsépeltnék látszó téma még sokáig nem fog lekerülni a napirendről, addig nem, míg ez az elsőrangú gyomorkérdés radikális, a néptömegeket kielégítő megoldást nem talál. Nehány hét óta már azt lehetett remélni, hogy a bécsi község tanács kezdeményező lépése folytán az osztrák kormány a husdrágaság elleni intézkedéseket megfogja tenni, melyeknek majd mi, magyar husfogvasztók is élveznénk a hasznát. Végre valami jó is, amit az osztrákoknak köszönhetünk volna.

Az osztrák minisztertanács foglalkozott is a kérdéssel, három napig tanácskozott. Es a nagy tanácskozásnak eredménye? — Az egyik az, hogy hivatalosan konstatálták, hogy a monarchiában tényleg marha- és husinség uralkodik, a másik, talán még fontosabb eredménye a tanácskozásnak pedig az agráriusok dogmájának megtörése, mely szerint a

monarchiába élő marhát sehonnan behozni nem szabad.

Sajnos azonban, hogy épaz utolsó, fontos eredmény csak oly klauzulákkal körülvett határozatnak a következménye, mely annak gyakorlati értékét megint semmivé teszi. A husdrágaság tudvalevőleg nem új keletű, hanem szerencsétlen következménye annak a kiereszkoltnak, egyoldalú kereskedelmi politikának, mely az élő állatok behozatalát megtiltotta, takarmányfélék behozatalát megnehezítette, viszont marhakivitelünket a legkülönbözőbb tarifakedvezményekkel elősegítette. E szerencsétlen politikának nem is lehetett más következménye, mint a hus árának folytonos emelkedése és az a szatiraszamba menő anomália, hogy például Németországban az elsőrendű magyar hizott marhának a husa olcsóbban méretett ki, mint nálunk a sovány, kivitelre már nem oly alkalmas marhának a husa.

Mi azonban tehetetlenek voltunk a népet mindinkább súlyosan nyomó drágasággal szemben és csak mikor ez oly elviselhetetlen lett, hogy az osztrák jobb módu és intelligensebb polgárság felzudult ellene, tünt fel kis reménysugár a mi egünkön is, hogy most márgátat vetnek a legfontosabb élelmiszerárak emelkedésének. Mert már nálunk, Magyarországon a hivatalos körök nem törődtek a kérdéssel; tudjuk tapasztalatból, hogy Ausztriában ha a kormány valamit határoz, ami Magyarországot is érinti, ezt minálunk is hamar megcsinálják.

De csalódtunk. Keservesen csalódtunk, mert mindaz, amit az osztrák minisztertanács a husdrágaság csökkenése érdekében határozott, gyakorlatilag értéktelen. Elhatározták, hogy minden előkészületet megtesznek, hogy Romániából, mely országgal kötött kereskedelmi szerződés már szeptember elsajén életbelép, a szerződésben megállapított husmennyiség — vágott állatok — tényleg be is hozassék. Ugyanez határozatott el Szerbiára nézve, még pedig legkésőbb október elsejétől kezdve, esetleg még a szerb kereskedelmi szerződés ratifikálása előtt is. Ez intézkedés azonban nagyon problematikus, mert ma Romániában magában — szakértői jelentések szerint — az állattenyésztés anyyira hanyatlott, hogy Románia egyelőre még a szerződésben biztosított husmennyiséget sem lesz képes kivinni. A szerb vágott állatok szállításával tett eddigi tapasztalatok sem olyanok, hogy a helyzet lényeges javulását ez által remélni lehetne.

De élő állatok behozatalának engedélyezését is elhatározták, csak hogy nem akárhonnan, nem is oly szomszédországokból, melyekben az állattenyésztés elég intenzív és melyekből a szállítás is gyorsan és olcsón lehetséges, hanem Olaszországból, Franciaországból és Hollandiából! Franciaországban ma époly husdrágaság uralkodik, akárcsak nálunk. Hollandiából pedig a szállítás Németországon keresztül nemcsak megdrágítaná a husárát, de még kérdéses, nem jobban

Gyermektanulmányok.

Írta: Ádám Éva.

Meglátogattam egy falusi óvodát. Száznál több gyermekre bántam rá. Zavarba jöttem, a kíváncsiság kizozta őket, hogy a ruhámat, a cipőmet, a kezemet megérinthessék. A naiv gyermekszemek egy egész új világról beszéltek nekem. Amily kíváncsisággal figyelték őket az én cipőmet, ruhámat, épen úgy érekeltem engem a sok szőke, barnahajú, kócos vagy lesikált fejű gyermek lelke. Ma már egész irodalma van, rendszeresen foglalkozik a „Gyermektanulmányi Társaság” az ébredező lélekkel.

Amikor ott álltam az óvoda udvarán és száz különböző és mégis annyira egyforma gyermekfej vett körül, azt gondoltam: Istenem! Minden óvónő és minden apró gyermekkel foglalkozó egyén, valami istentől áldott, nagy, finom átértő lélekkel kellene hogy bírjon, aki nem csak látja a sok piszkos, poros kis alakot, hanem érzi a lelküket is. Azt a pió, alig mozgó, öntudatlan ezmei rezdülést, mely a tudatos fejelem nélkül, néha mégis lohisus kapcsolatot visz a kis méretű világba. Mennyi anyag a tanulmányra! Egy egy naiv mondás nemcsak arra kellene jó legyen, hogy kacagjunk rajta s valahogy kivergődjünk a zavarból, melybe olykor a gyermek hozza a fejnőt-

tet, inkább tanulmány tárgyává kell tenni, különösebb megfigyelés alá venni az oly lelket, mely viseikedésben, vonásaiban egyéni.

Minden fejlődő kis lélekben egy darab érték van. Milyen sok függ az óvónőtől, a tanítótól, aki a maga izlése, felfogása szerint osszolja azt!

Tulajdonképp csupa nagy tudós, pedagógus kellene a gyermeklélek mellé. Aki lelket alakít a semmiből, aki karaktert ad a jövendő embernek: az maga kellene, hogy kiforrott lélek legyen, intelligens öntudat és akarat.

Egy-egy óvónő kiskirály a lelkék fölött. Milyen kár, hogy oly sokan vannak, akik az intelligencia nélkül való nyers hatalommal élnek e kis világban.

A legtöbb nevelő főrekvése a rend. Ha ezt az egy t elérte, mint a lénynek képzeli magát, kinek keze alatt úgy megy minden, mint a karikacsapás. De a nagy rend mellett ismeretlen sik előtte a gyermek lelkivilága. Talán maga is csak igen kevéssé él lelkiileg s így nem is ismeri annak elvont felteleteit.

A fogalmak laesán, későre tisztázódnak, olykor soha. De csodás, összönszerű összekapcsolásokat ismer a pióiny lélek s egy-egy naiv mondásnál a gyermek egész életfilozófiát állít előnk.

Azt kérdeztem egyik kis lánytól:
— Ha te nem Mariska volnál, mi szeretnél lenni?

Rám néz. Gondolkozik.

— Ég!

— Miért? — kérdezem.

— Hogy magas legyek!

Ennek a gyermeknek a lelkére a fölötté levő mindenké hangulata nyomódott rá az ismeretek nélkül.

A másik így felelt:

— Szép ruha szeretnék lenni, hogy felvegyenek.

Ebben a kis lányban nem a hangulatok benyomása é, hanem a szemidegek, a szin és forma érzék vibrál.

Erzsike ezt felelte:

— Asszony szeretnék lenni!

— Asszony? Ugyan miért, Erzsike?

— Hogy inget varrjak s puliszkát főzsek.

Ez a gyermek talán jó háziasszony lesz.

Es mit szólnak ehhez a feleletre?

— Szóigáló szeretnék lenni, hogy mosogassak s szeretője legyek valakinek.

Kissé zavaros betűösszetétel, de érthető az eszmemenet. A másik galamb szeretne lenni, hogy szép legyen; a harmadik tyúk, hogy kotkodácsoljon; a másik Jézuska, hogy „nekem” fát vigyen. Aztán pedig madár, hogy ne szopja az ujját. Az ott ünnep szeretne

értékesíthetik-e a hollandi gazdák állataikat Németország piacain? Olaszország pedig eddig inkább a monarchiából vitt be marhát. Így tehát utópia volna a felsorolt országból való állapotbehozatalról a husárok csökkenését várni. Ez a miniszteri határozat nem is más, mint ámitás, mely szerint a néppel, a fogyasztó polgársággal akarja elhíttetni, hogy érdekeit az agráriusokkal szemben is megvédi. A husprobléma ma olyan, hogy ugysem oldható meg máról holnapra. De még is hozzá kell fogni alapos szanalásához, melyhez nem vezet más út, mint az országhatár megnyitása minden állattenyésztő állammal szemben, tarilakedvezmények a kigazdák részére szükséges takarmányfélékre és legelők teremtése, mely nélkül intenzív és jövedelmező állattenyésztés nem képzelhető.

A kulturpalota építése.

— A versenytárgyalás eredménye. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, augusztus 23.

Ma délelőtt tíz órakor járt le az aradi kulturpalota építkezési munkáira kiírt versenytárgyalás határideje. Még soha középítkezés Aradon ekkora érdeklődést nem keltett a szakörökben. Negyvenegy vállalkozó adta be pályázatát hatvannyele ajánlattal. Minthogy a törvényhatóság úgy egészében, mint részletes csoportokban is megengedte a pályázatot, egyes vállalkozók több munkacsoportra is reflektálnak egyidejűleg.

A gazdasági szék Lócs Rezső elnöklésével tartott ülésében a határidő lejárta után nyomban megkezdte a pessétes borítékokban beérkezett ajánlatok felbontását és osztályozását. Minden ajánlat megfelelt alakilag a közszállítási szabályrendelet követelményeinek és ezért egyet sem utasítottak el alakhi hibák miatt. Valamennyi ajánlkozó cég vagy a főnök, vagy képviselője által személyesen jelent meg és nagy érdeklődéssel várták egy-egy pályázat nyilvánosságát tételét.

lenni, hogy sepergessenek. Amaz pedig ismét „szólaló”, hogy „uriba” járjon.

Tessék megfejteni a gyermeklélek útjait, lekének felvevő, kidolgozó képességét a külső benyomásokról. Jellemző, hogy a kis fiúk felelete mennyire eltér a lányokétól. A lányoké szinesebb, merészebb, összefüggéselembb, zavarosabb.

A fiuké általában erőteljesebb, de egyhangubb. Modora nehézkesebb, gondolkodása lassubb. Szinte valamennyi az állatvilágból veszi szándékait. Megjegyzem, nem hallották egymás feleleteit.

Egyetlen szines, könnyed választ nem kaptam. Mintha a gondolatmenet nélkülözne minden graciozitást.

Egyik fiu pulyka szeretett volna lenni, hogy tudjon mérgeledni. A másik malac, hogy egyék. A másik is malac, de így folyt le a párbeszéd:

— Mi szeretnél lenni?

— Malac, hogy „legyek apámnak.”

Az ott ló akart lenni mindenáron, hogy piros szőre legyen. Hamarjában nem is tudom felsorolni, ugyanegy kérdésre hányféle feleletet kaptam. Ahány lélek felelt. Minden gyermek egyénisége egy kis világ. Melegen ajánlom minden gyermekkel foglalkozó léleknek gyűjtőn tanulmányi adatokat és küldje fel Budapestre a Gyermektanulmányi Társasághoz, ahol örömmel vesznek minden adatot és feldolgozzák érdeme szerint.

A tizenhárom csoportba osztott munkanemek mindegyikére több ajánlat fekszik a törvényhatóság előtt, mely valószínűleg e hónap végére összehívandó rendkívüli közgyűlésen dönt a felett, kiket biz meg a kulturpalota építésével és berendezésével. Az már bizonyos, hogy valamennyi munkátatot mas-más vállalkozó fogja teljesíteni.

A gazdasági szék örömmel látta, hogy Arad kiváló vállalkozói és iparosai milyen nagy számban jelentek meg, hogy ezt a hosszú időre építendő kulturházat az ő tudásuk igénybevételevel építse meg a város, melynek minden polgára már évtizedek óta várja azt a pillanatot, hogy a nevezetes mű elkészüljön. Minthogy a közművelődési ház igen nagy részben az aradi polgárság feléréből, egy aradi építőművész, Szántay Lajos nagyszerű tervezete alapján épül, a törvényhatóságnak is az lesz a törekvése, hogy abban a legutolsó szeg is aradi iparrestől származzék.

A közszállítási szabályrendelet értelmében a törvényhatóságnak joga van az ajánló-bizottság által javasolt három vállalkozó közül azt megbízni, akit akar, még ha az drágább ajánlattal szerepel is. A kulturpalota nem minden évben épül és nem is egy generáció részére és ezért néhány ezer korona esetleges több kiadás nem vehető tekintetbe, ha arról van szó, hogy egy ilyen monumentális nagy mű aradi kezek munkáját és aradiak tudását hirdesse hosszú évtizedeken át.

Az építésre a következő cégek pályáztak:

I. csoport (föld és kőműves munkák.)

Steiner József	342496 K.-val.
Kotsis Lajos	325651 „
Tabakovits Emil	328275 „
Fodor és Reisinger	816670 „
Szántay Lajos	326308 „

II. csoport (kőfaragó, márvány munkák.)

Fischer János Budapest (márvány)	11448 K.-val
Mairovitz Emil	63869 „
Kapriorai márványművek	65903 „

III. csoport (ácsmunkák.)

Steiner József	26359 K.-val
Fodor és Reisinger	34363 „
Szántay Lajos	30983 „
Boszik és Román	28313 „
Vlath István	28614 „

IV. csoport (tetőfedő cserepes munkák.)

Fodor és Reisinger	5415 K.-val
Szántay Lajos	5096 „
Mittner József	5288 „
Hatsek Lajos Eternit művek Bpost	7986 „
Szilágyi és társa	5096 „

V. csoport (vasfedél szerkezet.)

Szántay Lajos	5632 K.-val
Schlick-gyár Budapest	5312 „
Weitzer János waggongyár	4953 „

VI. csoport (bádogos munkák.)

Mártonffy Viktor	19020 K.-val
Kohn József	15669 „
Husserl Manó	13448 „

VII. csoport (asztalos munkák.)

Palladios György	41358 „
Parkett-gyár r. t.	70101 „
Czeiler és Szathmáry	45278 „
Pápay Lajos	31424 „
Kenderessy Károly	42884 „
Sebessy Ferenc	47049 „

VIII. csoport (lakatos munkák.)

Stoll Béla	15113 K.-val
Juhász István	17000 „

IX. csoport (mázoló munkák.)

Czeiler István	12727 K.-val
Bräuner Vilmos	13140 „
Bizám Gyula	13852 „

X. csoport (üveges munkák.)

Szabó Albert	9565 K.-val
Urbán Endre	9142 „

XI. csoport (dísz- és szobafestő munkák.)

Glück József	14052 K.-val
Bräuner Vilmos	16125 „

XII. csoport (figurális szobrász munka.)

Nagy Sándor Arad	11414 K.-val
Rubleczky Géza Kunvásár	9380 „

XIII. csoport (vizvezetési, csatornázási munkák.)

Pölmann és társa Budapest	10432 K.-val
Szepessy Sándor Budapest	13794 „
Bründl János Budapest	10371 „
Knuth Károly Budapest	12336 „
I. magyar kórház berendezési vállalat Kecskemét	10428 „
Kohn József Arad	7865 „
Scheibl Vilmos	9735 „
Schäffer Rikárd	9718 „
Magyar Lénárd	9358 „
Husserl Manó	10255 „

XIV. csoport (központi fűtés.)

Pölmann és társa	64775 K.-val
Szepessy Sándor	62789 „
Bründl János	65062 „
Knuth Károly	72665 „
Első magyar kórház berendezési vállalat	49026 „
Scheibl Vilmos	56367 „
Schäffer Rikárd	55508 „
Magyar benoid-gyár	54177 „
Husserl Manó	53685 „
Lukács és Simkó	59074 „
Adamios Arnold	52512 „
Biró M.	63136 „

A beérkezett ajánlatokat a gazdasági szék áttette az ajánló bizottsághoz, mely Zubor Andor elnöklésével tartandó üléseiben végzi az átszámításokat és megteszi javaslatait a tanácsnak, mely rendkívüli közgyűlésen terjeszti a törvényhatóság elé határozati javaslatát.

Itt említjük meg, hogy a kulturpalota építésével egyidejűleg *Nachtnébel* Ödön főmérnök a palota környékének kiképzésére vonatkozó tervet dolgoz ki, melyet legközelebb a törvényhatóság elé fog terjesztani. Minthogy a monumentális épület az által, hogy a Baross-park egyik sarok részletében épül, veszíteni fog tömeghatásából, ezen úgy akar a főmérnök segíteni, hogy a *Salacz-park*nak a város ház mellett elhúzódó részét épít oly francia rendszerű parkká alakítja át, mint a város ház előtti rész. Minthogy azonban oly kevés a fa Aradon, árnyat és levegőt nyújtó minden egyes fa kivágása százszor is meggondolandó.

IRODALOM ES MŰVÉSZET.

* Az Uránia színház mostani előadásain ismét új műsorral kedveskedik látogatóinak, amely még a szokott műsort is felülmutja. Téli élet a Tátrában és Teracina két párját ritkító látványos kép, a Carmen és Bujdosó entékek lélekmozgó drámák, míg a Szép Florindó pompás életképet tár a nézőközönség elé. A humoros elem is három mulatságos képpel van képviselve. Különösen kacagató a Csodaszor című kép, amely valósággal egy kitűnő bohózat nivóján áll. Különös élvezetet fog okozni az új műsor a sport barátainak is, mert a tátrai téli sportok minden neme bemutatásra kerül az egyik természet után felvett kép keretében. 241

Apácák a pankotai iskolában.

— Hívők lle. tallása. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, augusztus 23.

Pankota nagyközség katolikus vallásu lakosságát az ottani iskolaszéknek egy különös terve tartja izgalomban.

A községben két elemi iskola van. Egyik római katolikus felekezeti jellegű, a melynél egy tanító működik, noha három tanteremre van az iskola berendezve, a másik állami iskola nyolc tanítóval. A felekezeti iskolát a lakosság nem pártolja és így az elreptelenedett, míg az állami tanintézet már szüknek mutatkozik.

A katolikus iskola visszafejlődésének kérdése foglalkoztatta annak iskolaszékét és ott az elnök azt a véleményt kockáztatta meg, hogy az iskola népszerűségének emelésére a tanítást apácákra kellene bízni. Az iskolaszék túlbizonyított többsége erősen tiltakozott a gondolat ellen is és így az elnöknek csak két három tagot sikerült a megszületésénél már erős ellenszenvvel találkozó terv részére megnyerni. Az iskolának az apácák kezére való juttatása csakhamar köztudomásu lett és mint a pankotai katolikus társadalom felfogását teljesen ismerő forrásból értesülünk, a hívők között hátrahagyott visszautasítás volt az osztályrésze.

— Elkieseredve tárgyalják az emberek ezt az abszurd gondolatot — mondotta informálónk — mert a katolikus lakosságtól teljesen távol áll a felekezeti türelmetlenség. Ennek bizonyítéka, hogy míg a felekezeti iskola teljesen néptelen, addig az állami iskolában alig van hely gyermekeink részére. Az iskolaszék maga sem akar ballani az apácákra és amint én tudom, a lakosság a legradikálisabb lépésről sem retentenne vissza, ha apácákat ráerősokolná az iskolára. Hogy a közhangulat teljesen olyan mint amilyenek forrásunk mondja, ezt bizonyítja a következő levél, melyet ma küldöttek be a szerkesztőségnek:

Hazánkban az állami népoktatás rövid idő alatt oly nagy tért hódított s a társadalom minden rétegében oly mély gyökeret vert, hogy ma már a legnagyobb közmegelegedéssel szolgálta, ha az elemi népoktatás az egész vonalon államivá lenne. S hogy nem így történhetik, igen jól tudjuk, hogy nem a szervezetben van a hiba, hanem az anyagiakban keresendő az ok. Vármegyék, községek versenyeznek állami iskolákért s a legmészebb menő áldozatok árán is örünek, ha iskolájuk államivá lehet. Halom számra feküsznek a miniszteriumban a kérvények, melyeknek csak igen kevés része kerül kedvező elintézés alá. S mikor az állami iskolák ily szép fejlődésnek indulnak, akkor akad egy szerencsétlen község, melynek nyakába apácákat akarnak varrni, hogy az elemi népoktatásról ők gondoskodjanak. Azért mondjuk, hogy mások akarják Pankotát ezzel boldogítani, mert nekünk pankotaiaknak nem kellene. Mi nem kérjük, mi nem akarjuk, tehát mit akarnak, mit keresnek itt Pankotán? Azt nagyon jól tudjuk, hogy Csarnoch Öméltóságának kedves ideája az apáca nevelés, de nekünk még akkor sem kellene, ha a püspök ur Öméltósága a saját költségén akarja fenntartani őket. Azt pedig egyszerűen merényletnek tartjuk, hogy a mi keservesen keresett filléreinket ily célra akarják felhasználni. Hiszen minden község arra törekszik, hogy polgárainak terhén segítsen valahogy.

A különböző adók csaknem megsemmisítenek bennünket s most ismét oda akarnak hatni, hogy 40—50%-ra emelkedjék terhünk. Tán azt akarja Öméltósága, hogy a még itthon ma-

radt hivei Amerikába menjenek? Elegen vannak már künn, de ilyen uton haladva valamennyien itt hagyhatják! Nagyon hisszük, hogy nehéz megélhetésünket nem fogja újabb teherrel súlyosbitani. Vagy talán köztünk vannak olyanok, akik öhajítják ezt a szerzetet? Aljjanak elő, kik azok? Az a néhány iskolaszéki tag, kik véletlenül kerültek állásukba? Ki adott felhatalmazást nekik ily fontos dolog elhatározására? A hitközség semmiesetre nem! Kérdezze meg Öméltósága a hitközséget, akarja-e az apácákat? Majd megkapja a feleletet! Mi meg vagyunk elégedve a jelenleg működő elemi iskoláinkkal s mindenre van szükségünk, csak apácákra. Ha megvalósítják a tervet, úgy bár meggyőződésünk ellenére is, de hitünket is képesek leszünk elhagyni.

Több pankotai róm. kath. polgár.

Izgató történelmi munka.

— Vád alá helyezett nyomdaigazgató. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, augusztus 23.

Mintegy két évvel ezelőtt egy román nyelvű történelmi munka látott napvilágot Aradon. A könyv címe: „Jebágia“ (Jobbágyság) volt, szerzője pedig Russu Sirianu János volt országgyűlési képviselő. Az érdekes munka nagy feltűnést keltett a románság körében, annyira, hogy rövid időn belül már új kiadást ért el. A nagyváradi kir. ügyészség azonban mihelyt tudomást szerzett a mű megjelenéséről, azonnal lefoglaltatta a még meglévő példányokat és izgatás címen bünvádi eljárást indított Russu Sirianu ellen.

A volt képviselő abban az időben már gyógyíthatatlan betegségben szenvedett. Testét és lelkét tönkretette a fáradságos munka. Érezte, hogy nemsokára közeleg a vég, elment Romániába, családja körébe, hogy ott fejezze be életét. Kis ideig betegen még tevékeny tényező volt a román sajtónak, míg a múlt évben megváltotta szenvedéseitől a halál.

A szerző ellen tehát be kellett szüntetni a bünvádi eljárást, mert felelősségre nem vonható. A kir. ügyészség a fokozatos felelősség elvénél fogva a könyv kiadója ellen indította meg az eljárást. Vádat emelt Lázár Kornél aradi lakos, kiadó ellen, ki az aradi gör. keleti román egyházmegyei nyomda igazgatója. A nagyváradi kir. törvényszék vádtaácsa tegnapi ülésében tárgyalta ezt az ügyet és Lázár Aurél dr. védelme után vád alá is helyezte az igazgatót. Így tehát egy nyomdász fog a vádlottak padjára kerülni egy olyan munka miatt, melynek megírásában semmi része nem volt. Igaz ugyan, hogy maga a szerző sem végzett valami korszakos hatásu mesteri munkát. Egyáltalában nem. Mert a könyv tartalma nem egyéb krónikai rendben felsorolt adathalmaznál. Régen megírt történelmi tényeknek egymás mellé való sorozása az egész. Sőt e nagy szenzációt keltő mű nem egyéb, mint különböző magyar történetírók régen megírt munkáinak majdnem szó szerint való fordítása. Acsádi Ignác, Horvát Mihály és más kitűnő tudósaink, neves történetíróink mesteri tollal írták már meg nekünk a jobbágyság helyzetét Magyarországon. E leírások és a román szerző leírása között semmi eltérést nem találunk, csupán azt, hogy Russu még néhány hiteles okmány másolatát is adja. Végeredményében tehát nem tett mást, mint román nyelven adta ki a már magyarul megírt történelmet. Hogy az ügyészség mégis vádat emelt az inkriminált könyv kiadója ellen, annak valószínűleg az az oka, hogy a román szerző saját kommentárjaival látta el a kész adatokat.

Amerikai küldöttség Aradon.

— Üdvözlés a pályaudvaron. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, augusztus 23.

Kis keretekben mozgó, de rendkívül bensőségteljes és meleg fogadtatás volt ma délután négy órakor az aradi pályaudvaron. Az amerikai küldöttség, amely Dávid Ferenc, a magyarországi unitárius egyház megalapítója halálának százéves évfordulójára jött Kolozsvárra és Dávára, Budapestre utaztában különvonaton ma délután érkezett meg Aradra. A vonat mindössze tíz percig időzött az állomáson, amit az itteni unitáriusok és az angol kultúra iránt érdeklődők arra használtak fel, hogy a küldöttséget üdvözlőjék.

Az aradi unitárius egyházközség nevében Bedő Árpád dr. kihágási bíró, unitárius egyházfőtanácsos üdvözölte a küldöttséget a következő beszéddel:

Tisztelet uraim! Az aradi unitárius egyházközség nevében üdvözlöm önöket. Üdvözlöm, mint messze földről hozzánk jött angol és amerikai hitsorsosokat. Üdvözlöm, mint unitárius testvéreket, de úgy is, mint Anglia és Amerika szabad és független polgárait. Az a hely, ahonnan most önök idejöttek, Déva, a mi vallásunk vértanu földje. Ez a föld pedig amelyen most állnak, nemzetünk vértanuföldje. Amidőn ezen kapcsolatban üdvözlöm önöket, azt kívánom, hogy az a kapcsolat, amely a történelmi tradíciók folytán már régen szorosra van fűzve a magyar unitárius egyház és az angol nemzet legjobbjai között, ezenül mennél szorosabbá és bensőségteljesebbé váljék, hogy így lélekben és szíven minél közelebb jutván egymáshoz, annál nagyobb és magasabb legyen közöttünk az érzés úgy vallásos, mint a nemzeti öntudat tekintetében. Hozta isten önöket. Éljen Anglia, éljen Amerika és éljenek az unitáriusok.

Bedő dr. üdvözlő beszédét Józán Miklós budapesti unitárius esperes, aki a küldöttséggel együtt utazik, tolmácsolta.

Dr. Bedő Árpádné az üdvözlés után gyönyörű angol nemzetiszínű szalagos csokrot nyújtott át Oetgennének, míg W. Oetgen, a küldöttség vezetője, Józán esperes tolmácsolása mellett, a következő szavakban felelt Bedő beszédére:

— Nagyon köszönöm a megtisztelő fogadtatást. Örülünk, hogy eljöttünk Magyarországra és annak természeti szépségeivel és népének kiváló tulajdonságaival megismerkedhettünk. Kívánom, hogy az isten részesítse atyai kegyében a magyar unitárius egyházat és a magyar nemzetet.

Ezután Brerniczky Károlyné az aradi angolbarátok nevében üdvözölte a küldöttséget, a minék igen nagy hatása volt; az amerikaiak és angolok lelkes éljenzésben törtek ki.

Ezután a küldöttségek tagjai bemutatkoztak egymásnak és egy-két percig elbeszélgettek. Az amerikaiak nem győzik eléggé dicsérni a magyarok vendégszerető fogadtatását.

Az egyik öreg amerikai azt mondta, hogy mikor a szabad keresztények kongresszusára Berlinbe érkeztek, idegenben érezték magukat, de Magyarországra úgy jöttek, mintha hazajöttek volna.

A beszélgetés nem sokáig tartott, mert a vonat futyult és a közönség éljenzése, kedvelobogtatása között elindult Budapest felé.

A temesvári kincstári alügyész öngyilkossága.

— Az idegesség halottja. —

Távirati tudósítás.

Arad, augusztus 23.

Jankovits Milán dr. temesvári kincstári alügyész temetése ma délelőtt kilenc órakor ment végbe nagy részvét mellett. Az önmagával meghasonlott fiatal ember, akinek idegeit megörölte az élet. Önkézzel vetett véget életének. Egy pisztolydurranással eldobott magától mindent és eltávozott oda, ahol felzaklatott idegrendszere pihenést talál, — az örök béke, a nyugalom, a csend hazájába. A szerencsétlen fiatal ember nagy feltűnést keltett tragikus végéről még a következő részletek derültek ki:

Jankovits Milán dr., Jankovits Athanáz nagybecskereki királyi törvényszéki tolmács fia 1873. évben született Nagybecskereken és szülei részéről a leg gondosabb nevelésben részesült. Hajlama a jogi pálya felé vonta és tanulmányai befejezése után Nagybecskereken előbb mint közjegyzőhelyettes, majd később, mint ügyvéd működött. Barátai és ismerősei nyugtalan vérmérsékletű embernek ismerték, akin már akkor kezdtek mutatkozni az idegesség jelei.

Öt év előtt megnősült és elvette Sztraits Milán nagybecskereki görögkeleti szerb esperes Jolán nevű lányát, aki a nagybecskereki társadalomnak dédelgetett kedvence volt. A fiatal pár házassága a lehető legboldogabb volt és úgy látszott, hogy Jankovits Milánt is teljesen átalakította. Komolyabban kezdett gondolkodni az élet felől és szép terveket kovácsolt a jövőre. Munkakedve nőtt és rövid idő alatt sikerült ügyvédi irodáját felendíteni. Három évig volt házasember és ezen idő a legnagyobb boldogság korszaka volt a fiatal párra nézve. Jankovits imádta feleségét és ügylész volt, hogy misem fogja zavarni egyetértésüket és boldogságukat. Három évi házasság után azonban Jankovits fokozott mértékben mutatkoztak az idegesség jelei. Előkelő rokonsága révén, amelynek körébe Bogdánovits Lucian görög keleti szerb pátriárka is tartozik, sikerült kivinnie, hogy a temesvári kincstári ügyészséghez alügyésszé nevezték ki. Családja azt gondolta, hogy a megváltozott munkakör, helyzet és körülmények, a környezet csillapítólag fog hatni megrongált idegrendszerére.

Eleinte úgy is látszott, hogy rokonságának eme reménye valóra válik. De ez csak rövid ideig tartott. A betegség újra kitört rajta és néhány hónap előtt kénytelen volt a budapesti Glück-féle szanatóriumba menni, hogy gyógykezeltesse magát. Neje, akit férje betegsége a legnagyobb fájdalommal és aggodalommal töltött el, ekkor szüleihez Nagybecskerekre költözött. Ezzel kapcsolatban az a hír terjedt el, amely a lapokba is becsuszott, hogy Jankovits válik feleségétől. — Ez a hír téves volt, amennyiben Jankovicsnak nem is volt szándékában elválni feleségétől. Neje csak azon időre költözött szüleihez, míg férje a budapesti szanatóriumban tartózkodott. Ezt igazolja az a körülmény is, hogy mikor Jankovits néhány nap előtt elhagyta a szanatóriumot, felesége rögtön átjött Temesvárra és férjével együtt élt annak vasárnap oly tragikus módon bekövetkezett haláláig. Jankovits Milánban úgy látszik még a szanatóriumban megérelődött az öngyilkosság gondolata. Hazatérve, panaszkodott is barátainak, hogy nem tudja elviselni az életet. Az erőszakos halál gondolatával azonban nem tudott megbárgálni. Néhány nappal halála előtt mondogatta egyik ba-

rátjának, hogy egyszer már megkísérelte az öngyilkosságot, de mikor a pisztoly hideg csövét homlokára illesztette, elhagyta bátorsága. Sötét tévét végre vasárnap délelőtt végrehajtotta. Felesége szemelátára föbelötte magát és rögtön meghalt.

Váltóhamisítás egy aradi fogorvos nevére.

— A megvádolt sógornő. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, augusztus 23.

Morgenstern Gyula aradi fogorvoshoz néhány hónappal ezelőtt egy csomó megkeresés érkezett budapesti bankoktól, szövetkezetektől és magáncégektől. A megkeresések szövege teljesen azonos volt; a takarékpénztárak és hitelintézetek arra szólították fel a fogorvost, hogy fizesse ki azoknak a váltóknak az összegét, amelyeket sógornője, Gál Hermina náluk leszámítottatott és amelyekben elfogadóképpen Morgenstern Gyula szerepel.

A fogorvost szerfölött meglepte a dolog. Igaz ugyan, hogy régebben zsebrált váltókat sógornőjének, aki egy berlini fogkrém gyár képviselőjét bírta Budapesten, de a váltókat mintegy két évvel ezelőtt rendre beváltotta és családi perpatvar miatt azóta egyáltalán nem is érintkezett sógornőjével. Visszaírt tehát a bankoknak, hogy tévedés lehet a dologban, mert ő a kérdéses váltókat, amelyeknek összege több mint ötezer korona, nem írta alá.

A bankok és a magáncégek nem fogadták el ezt a védekezést és váltókeresetet adtak be Morgenstern ellen. Az első váltóért az Általános Üzemi és Ipari Gépgyár, Kuzler és Rosner budapesti cég indította meg; ezt követték a többi hitelezők, egész csomó bank és szövetkezet. Morgenstern a váltókeresetek ellen kifogással élt és a per folyamán letette az esküt arra nézve, hogy a váltókon feltüntetett aláírás nem tőle származik. Ez eskü alapján az aradi királyi törvényszék elutasította az összes hitelezőket követeléseikkel.

A hitelezők, miután nyilvánvaló volt, hogy misztifikáció történt és Morgenstern aláírása meg nem engedett uton jutott a váltókra, büntető feljelentést tettek a budapesti büntető törvényszékben. A vizsgálat megindult és ennek eredménye gyanút kiderített, hogy a fogorvos aláírását sógornője, Gál Hermina vezette a kérdéses váltókra. Gál Hermina a régebbi két év előtt kiegyenlített váltókról másolatot készített az eredeti aláírásokkal és pénzzavarában ezeket a másolatokat számítottatta le. Arra számított, hogy sógora, miként a múltban, most is ki fogja segíteni és a váltókat kifizeti. Közben azonban a családi perpatvar folytán a fogorvos nem ismerte el valódiatnak az aláírásokat, Gál Herminának pedig nem lévén pénze arra, hogy a dolgot eligazítsa, a fejleményeket nem lehetett feltartóztatni. A fogorvos sógornője, akit a vizsgálóbíró kihallgatott, azzal védekezett, hogy felhatalmazása volt Morgensternről arra, hogy nevét aláírja. Ez az állítása azonban nem bizonyult valósnak.

A vizsgálat folyamán a budapesti ügyészség, miután a váltóperek Aradon folytak, a büntető iratot áttette az aradi ügyészséghez. Minthogy azonban a váltók leszámítottatása és a feanforogni látszó büncselekmény is Budapesten történt, az ügyészség nem érezve magát illetékesnek, az összes iratokat vissza fogja küldeni Budapestre. A további lépéseket tehát Budapest en fogják folytatni.

Szélhámos kuruzslónő

— Nem mind arany, ami fénylik. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, augusztus 23.

Rafinált szélhámosnő állott ma vádlottként az aradi kir. járásbíró előtt. Az „aranyláncok szélhámosának” lehetne bátran nevezni, mert manipulációit, amely a tudatlan emberek részédésére irányult, drágaköves aranyláncokkal követte el. A Párisi Áruházban meg a Berlini Áruházban ugyan három koronáért bárki megkapja a rubinokkal meg a zafirokkal kirakott nyakláncot, de hát Lázár Andrásné sohase járt Berliuben, még kevésbé Párisban és azt hitte, hogy minden arany, ami fénylik. Nagyon megtetszett neki a ragyogó ékszer és megkérte Putin Katalint, adja el neki.

— El nem adom a láncot, mert az anyám hagyta rám — mondta Putin Katalin — de mivel pénzre van szükségem hát zálogba odaadom. Adjon husz koronát, ha aztán elsejéig ki nem váltom, legyen a lánc a magáé. Testvérek közt is megér 300 forintot.

Lázár Andrásné átadta a pénzt és azontul uaphosszat szivszorongva imádkozott, adná a jó isten, hogy a zálogbetevő ne jusson elsején pénzhez. Ugy látezik Lázárnét kegyelte a jóisten, mert elseje elmúlt, de Putin Katalin nem jelentkezett. Volt is eszében. E helyett elment Mornailla Flóriánhoz egy másik aranyláncot a nyakában. Beszéd közben ráterelte a szót az ékszerre.

— Hogy tetszik ez a lánc Flórián bácsi? kérdezte.

Flórián bácsinak tetszett.

— Szép, szép — dűnyögte. — Fene drága lehet.

— Háromszáz pengő volt. — kencegett Putin Katalin. — De ha ad nekem tizenöt forintot, megszerzem magának a párját. Megveheti a keresztleányának.

— Hogy lehet az? csodálkozott Mornailla.

— Hát csak úgy, hogy Lázár Andrásné most nagyon meg van szorulva és ideadná olcsón. Az ékszerészhez nem viheti, mert mindjárt gyanuba fogják, ha a szegény ember olyan drága dolgot visz el hozzájuk.

Mornailla huzódózott. Ekkor a ravasz asszony kivágta a döntő érvet.

— Flórián bácsi, ha ideadja a harminc koronát, megszabadítom a rossz lélektől is, amelyik nem hagyja megnősülni. Mer' maga meg van babonázva. A meghalt felesége szelleme ül magán. Amíg én meg nem szabadítom, addig nem vehet asszonyt a házhoz. Tudja, hogy én értek az ilyen-mihez.

Putin Katalin addig beszélt, amíg egészen elkábította a szegény Mornaillát. Átadta neki a harminc koronát, amelyért cserébe olyan szép kilátásokkal kecsgettették. A kilátások szépek maradtak, de nem váltak valóra. A kuruzslónő nyomtalanul eltűnt és nem mutatkozott többé. Mornailla egy ideig várt, aztán felkereste Lázár Andrásné, aki nagyon csodálkozott, amikor a gazda az ő aranyláncát követelte. Felvilágosította Mornaillát, hogy Putin Katalin sem is járt nála és valószínűleg becsapta. Közben Lázárnét és felvilágosították, hogy az aranylánc nem arany, hanem csak talmi és két koronát se ér. Erre aztán mindketten feljelentették a ravasz asszonyt a bíróságnál. Zih bírő két heti fogházra és husz korona pénzbüntetésre ítélte csalás miatt.

A tárgyalás végén Flórián bácsi odasomfordált a bíróhoz.

— Egy kérésem volna a nagyságos bírő urhoz, mondotta. Az aranyláncért megbüntették ezt az asszonyt. Az jól van. Hanem most tessék ráparancsolni, hogy azért csak szabadítson meg a feleségem lelkétől. Nagyon szeretnék már megnősülni.

Terjed a kolerajárvány.

— Intézkedések az epidémia ellen. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, augusztus 22.

Már többször foglalkoztunk lapunkban az oroszországi kolerajárvánnyal, amely napról-napra nagyobb mérvet ölt. Sőt az utóbbi napokban a járvány Olaszországra is átterjedt és így félt, hogy a bajt hozzánk is behurcolják. Eppen azért a járvány behurcolásának megakadályozására a miniszterium részéről országos intézkedések történtek és megtették a szükséges intézkedéseket a fővárosban is.

Azokról az intézkedésekről, amelyeket a kormány a behurcolható koleraveszedelemmel szemben tett, Böcs Gyula miniszteri tanácsosa, a belügyminiszterium közegészségügyi osztályának vezetője így nyilatkozott:

— Körröndelemben hívtuk fel minden megyei és városi hatóság első tisztviselőjét, hogy a koleraveszedelemmel szemben szükséges intézkedéseket tegyék meg. A párisi konvenció értelmében minden szerződéses állam tartozik a többi értesíteni, mielőtt a maga területén valami járványos betegség lép fel. Amint a külügyminiszter notifikálta a quirináli nagykövetség jelentését, mely szerint Olaszországban koleraveszedelem lépett fel, a jelentést a belügyminiszterium rögtön megküldötte az összes törvényhatóságoknak. Gyanítják, hogy a veszedelmet cigányok hurcolták Olaszországba. Már júniusban, mikor az oroszországi koleraveszedelemről volt szó, ment egy rendelet a hatóságokhoz, hogy tegyék meg a szükséges óvintézkedéseket. Most ennek kapcsán újól fog felhívjuk a hatóságokat, hogy az oroszországi veszedelemmel szemben is védekezzenek. Hogy mi a teendő az ilyen veszedelemmel szemben, azt egész sereg régi körröndelet már megszabta és a mostani utasítás csak arról szól, hogy a régi utasításokat pontosan tartásák be. Egyébként ma délig arról, hogy Magyarország területén kolera fellépett volna, jelentés nem érkezett.

A fővárosban is figyelemmel kísérik a kolera Európaszerte való fenyegető terjedését. A járvány esetére teendő intézkedésekre vonatkozólag Vigh János, a közegészségügyi ügyosztály társjegyzője a következőket mondotta:

— A főváros táviratilag értesül a külföldön bárhol előforduló koleragyanus esetekről. Így állandóan tájékozva vagyunk, hogyan áll a fenyegető veszedelem a megtámadott országokban. A főváros különben minden intézkedést megtett, hogy a járvány fellépését megakadályozza, illetőleg az esetleg fellépő járványt elfojtsa. Elhatároztuk, hogy ha kolera-gyanus esetet észlelünk, azokat, akik a beteggel a legcsekélyebb érintkezésben is voltak, a legszigorubbán elkülönítjük. Felszereltük a fővárosi bakteorológiai intézetet a koleraesetek megvizsgálásához szükséges gyógyszerekkel. Ha a végzet úgy akarná, hogy a fővárost is megtámadja a gyilkos veszedelem, az a reményünk, hogy ez esetben is csak szórványos esetekről lesz szó.

Az oroszországi kolerajárvány keletkezéséről igen érdekes részleteket jelentenek Rómából. E szerint az olasz járvány Puglia tartományban, először Trani tengerparti városkában lépett fel rendkívüli vehemenciával és ma is ott a legerősebb. Emberek, a kik még reggel mikk-egészségesek voltak, délre agonizáltak, este pedig meghaltak. Sokáig kutatták a bajforását, végre a gyanu hét orosz sátoros cigányra hárult, a kik a város határában ütötték el a tanyájukat, csak az volt különös, hogy a

cigányoknak az egész járvány alatt semmi bajuk nem volt. Orvosi vizsgálat azonban megállapította, hogy a cigányok teste és raja nyüzszög a kolerabacillusoktól. A betegségnek magukon a cigányok is nem voltak eréje, azok egészségesek maradtak, de a járványt terjesztették. Most egy bárkába zárták a hét cigányt és kivitték őket a tengerre.

A járvány azért terjedt olyan gyorsan és vehemesen Pugliában, mert ennek az olasz országrésznek nincs vize. Trani város környéke ele van vsteményes kartekekkel és ezeket olyan mesogató és egyéb szennyes vízzel öntözik, a melyet a házakban gyűjtenek össze kocsikon. Ezzel a szennyes vízzel öntözték: zöldség, saláta stb. terjesztője a járványnak.

Éjjel jelentik Fiuméből: Azok a hírek, amelyek a kolera Fiuméba való hurcolásáról szóltak, módfelett megriasztották a tengerparti fürdők közönségét. Ma tömegesen hagyták el a vendégek Abbáziát, Cirkvenicát, Lovránát, Portorét és Fiumét. Két külön gyorsvonatot kellett indítani, hogy a hazakivánczó 700 vendéget elszállithassák. A Brassó nevű személyszállító gőzös a kolera-tól fertőzött vidékről 6 román földmivest hozott ma Fiuméba. A 6 utast azonnal fertőtlenítették és a járványkórházba vitték, ahol 4 napig maradnak megfigyelés alatt.

Egy aradi aviatikus kálváriája.

— Megvádolt háztulajdonos. —

*

A minap közöltük, hogy Asbóth Oszkár aradi ifju aviatikus vissza akar vonulni az aviatikától anyagi okok miatt. Erre vonatkozólag ma Asbóth a következő figyelemreméltó levelet intézte hozzánk:

A tény az, hogy én Vass és Némethy urak előtt azon kijelentést tettem, hogy körülményeim stagnálásra kényszerítenek. De az aviatikáról nem mondom le; épen most nem mondhatok le, midőn *bebizonyosodott, hogy gépem konstrukciója jó, életképes és számításaim helyesek.* Ezt a Székely biplán eredményei bizonyítják. T. i. a Székely-gép egy csekélyke eltéréssel teljesen azonos az én gépemmel! És miután ő a géppel legutóbb is gyönyörű repüléseket végzett, ugy ez az én biplánom konstrukciójának jóságát igazolja. (Félreértések kikerülése végett meg kell jegyezmem, hogy a Székely-biplán csak 5 és fél hónappal később épült az én gépem felépítése után.) Ezek után pedig nem hiszem, hogy csak egy kishitű is akadna, ki nem bizna gépem életképességében. A fentebbiek alapján bátran állithatom, hogy a Székely-gépnek a levegőben megtett minden kilométerre közvetve az én gépem dicsőségére szolgál.

Érdekes és jellemző, hogy midőn Székely a szebbnél-szebb repüléseket végezte, hamar siettek azok a bizonyos szakértő urak konstatálni, hogy a Székely-biplán a kísérletező magyar gépek legjobbika. Persze, mielőtt repült volna, észre sem vették! Én a pesti meetingen azonnal felismertem a gép kitűnő konstrukcióját, jöllehet még a hangár-ból kint sem volt és ezt meg is irtam a lap május 24 iki számában.

Még sajnós, hogy az én gépem jóságát egy idegen gép eredményeivel kell, hogy bizonyítsam, de nem állt módomban kísérleteimet befejezni, mert ténykedésemnek utját vágta egy aradi ember rosszhiszemű eljárása... Rövid pár hónap alatt *hosszu kálváriát jártam meg:*

Mikor gépem teljesen készen volt, felutaztam Wienbe és Budapestre, hogy motort szerezsek. Utam sikerrel kecsegtetett, amennyiben a gráci Puch motor-gyár budapesti vezérképviselőségével

egyezségre jutottam, mely szerint a gyár köteles egy motort rendelkezésemre bocsájtani kísérletezés céljaira; ennek fejében én csakis tőlük szerezhetem be a később szükséges 40—50 HP. aeromotort. Ezen irásbafoglalt kötelezettségükhöz képest pár napra értesítettek, hogy elrendelték a motor feladását, azonban hetek mulva sem érkezett meg. Végre többrendbeli kérdezősködésemre Budapestről azt telefonálták, hogy a motort *sajnálataukra nem küldhetik*, miután L. G. aradi háztulajdonos levélileg felkereste őket s ebben oly dolgokat irt rólunk összevissza, hogy az ügy nagyon zavaros színben tűnik fel előttük. Így a motort nem kaptuk meg s ezzel nekünk a gyár óriási kárt okozott. T. i. egy előkelő aradi cég ígéretet tett, hogy amennyiben kísérleti gépem életképességét bebizonyítom azáltal, hogy motorral ellátva — vezető nélkül — csak egy minimális utat tesz meg a levegőben, ugy nagy gépem felépítését finanszírozza. Így ettől el-estem s a pesti meetingen nem vehettem aktív részt. A Puch-gyár ellen pedig megindítottam már a legközelebbi napokban a pert kártérítésért. Azt hiszem jure ...

Ezek után összehozott a sorsom Finály Károly Lipót urral, Budapest egyik legnagyobb építészvállalkozójával, kinek nevét legutóbb is a Hirsch-Janak automobil katasztrófával kapcsolatban sokszor emlegették. Finály ur lent volt Aradon, még a meeting előtt, megtekintette kísérleti gépemet, ami nagyon megtetszett neki és megígérte, hogy *biplánom felépítésére 20 000 koronát bocsájt rendelkezésemre*, csak bocsássam rendelkezésére a leírást és tervrajzokat. Ezeket elkészítettem s magam vittem fel neki Budapestre. Ekkor odanyilatkozott, hogy a meeting lezajlása után kötjük meg a szerződést s e tekintetben legyen nyugodt, ő szavának áll, majd értesít mikor menjek fel ismét hozzá a perfektuálás végett. Két és fél hónapja, hogy ez történt, ha nem csalódom, a meeting is elmúlt már, de értesítést még ma sem kaptam. Irtam Finálnak, de hiába. Azt hiszem, benne is csalódom, mint annyi más — sajnós — magyar emberben ...

És, hogy csodulásig beteljen a pohár, a multkori viharok leszedték a hangár tetejét s ezáltal keserves munkám eredményét, 6. számú gépemet a sok eső rendkívül megrongálta. A kijavítás ismét egy csomó pénzembe kerül. Ezt pedig Hack Frigyesnek köszönhetem, ki a hangárt építette, de számtalan felszólításomra, könyörgésemre, hogy tatarozza ki a hangárt, még füle bojját sem mozdította meg.

Ezek után senkisésem fog csodálkozni, ha ily viszonyok között elmulik a kedvem aviatikával *nyomorogni*. De épen akkor, midőn azon a ponton voltam, hogy örökre lemondjak az aviatikáról, hozták a lapok Székely sikereit. Ez új erőt öltött belém, ambicióm megkéttszereződött, energiám megacélosodott s elhatároztam, hogy küzködni fogok tovább e téren, dacára a mostoha viszonyoknak, mert lehetetlennek tartom, hogy ne akadna valaki Magyarországon, aki fel ne karolja ügyemet akkor, midőn kézzelfoghatóan van bebizonyítva repülőgépem életképessége. Megrongált gépemet most kijavítom s a jövő héten megkezdem a nagyerdő alatti mezőn motornélküli repülési kísérleteimet. Szerkesztő urnak szíveségeért köszönetet mondva, vagyok Arad, 1910. aug. 23. kész hive *Asbóth Oszkár*

MULATSÁGOK.

(=) Az egyesült ujarad-zsigmondházi önkéntes tűzoltó-egyesület pénztára javára 1910. évi augusztus hó 27-én az ujaradi uradalmi sör-csarnokban zártkörű tánevigalmat rendez. Belépti díj személyenkint 1 korona 20 fillér.

A csodakenőcs.

— Kuruzslók a vádlottak padján. —

Távirati tudósítás.

Arad, augusztus 23.

Ehrlich dr. berlini professzor, az egész világ feszült várakozása közben, készül új szerével a vérhaj gyógyítására. És szűkebb körben ugyan, de régóta konkurrának már a világhíres tanárral Fischer Hermin és a néneje, Schwarz Vilmosné budapesti lakosok. A két asszonyság nem törődve azzal, hogy a vádlottak padjára is kerülhetnek, a páciensek egész légióját fogadják kis külvárosi lakásukban, boldogítják őket valami csodakenőccsel. A mitől tartaniok kellett, csakugyan bekövetkezett: ma kuruzslás miatt álltak Radich dr. büntető járásbíró előtt. Fischer Hermin és Schwarz Vilmosnéval együtt Glück Rezső gyógyszerész is a vádlottak padjára került, mint a ki a kenőcsöt nekik gyártotta.

Hogy miből áll a kenőcs, mellyel a két nő vérhaját, sebeket, csonttörést s béna embereket kúrál, nem tudjuk. Ők maguk azonban váltig erősítgetik, hogy az Ehrlich dr. szere ahhoz képest csak rózsavíz. A porükben nem ma volt az első tárgyalás, már egyszer álltak a bíró előtt. Akkor magukkal hoztak egy sereg pácienset, a kiket arra szerettek volna kihallgatni, hogy a Fischer-Schwarz-Glück preparátumtól olyan egészségesek lettek, akár a mák. Ám a bíró, a hogy a törvény rendel, megelőzte a kihallgatásokat. Nem ment bele, mert akár mint lenne is, a diploma nélküli asszonyságoknak gyógyítással foglalkozni sehogy sem szabad.

Pedig — ha elbinni nem is éppen muszáj — a vádlottak elsőrangú sikerekre hivatkoztak. Egy öreg hivatalosolgának példán, a ki husz évig sánta volt, adtak a kenőcsből és — mondják — most akár nyulat lehet vele fogatni, csak éppen biceg. A rendőrfőorvos még sincs valami jó véleménynyel a kenőcsről, a mely szerinte halált okozhat, olyan erős méregből készítik. Fischer Hermin, valamint Schwarzné tagadták a tárgyalás során, hogy a páciensektől pénzt kértek.

— Hát ingyen gyógyítottak? — kérdezte a bíró.

— Igyen, de elfogadtunk — ajándékot. (Derültség.)

— Nem tudják, hogy az a kenőcs méreg?

Az egyik vádlott, egy bőbeszédű anyóka, kész volt a válasszal s szörnyen hadarva vágta ki a védekezést.

— Hát Ehrlich? Hát az ő szere nem mérget tartalmaz? Nem arzén és kénese az? No, tetszik látni aztán ha az a tisztelt Ehrlich dr. tanár ur ki is gyógyítja a vérhajos embert, kérdés, hogy pár év múlva nem pusztul-e el? Mig az én szerem, amelylyel husz év óta gyógyítok, visszaadja az egészséget a vérhajban szenvedőknek s olyan embert is kigyógyítottam már a gyomorrákjából, akiről az orvosok lemondottak...

Glück Rezső gyógyszerész, a harmadik vádlott, azzal védekezett, hogy igaz ugyan, hogy „Antivulnerin“ című forgalomba hozta a kenőcsöt s mivel az orvosok is elismerték gyógyító hatását, az orvosszaklapokban hirdette is, de a belügyminiszter tiltó rendeletére többé nem gyártotta.

Radich bíró, miután a patikárussal szemben a kir. ügyészség elejtette a vádat, Glückre nézve megszüntette az eljárást. Ellenben, közegészségi kihágás címén, Fischer Hermin 20

korona, Schwarz Vilmosné pedig 4 korona pénzbüntetésre ítélte.

Mig ezt is megfélebbzték.

Felsült tüntetők.

— Izzadó paplanok. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, augusztus 23.

Mulatságos esetről értesít bennünket nagyváradi tudósítónk. A dolog rendkívül komolyan indult, de a vége annál komikusabb volt. Az eset a következőképen történt:

A város utcai még mindig teljes zászlódiszben állanak. A házakról és a paletákról, amelyeket a király nyolcvanadik születésnapja alkalmából fölobozítottak, Szent-István napjára se vonták be a zászlókat, még vasárnap is lobogók tarkították az utcák képét.

Vasárnap este, naplemente után néhány perccel, amikor még mindig erősebb a szines, tört napfény világítás, mint a villanylámpáké, érdekes jelenetek voltak tanui a járókelők.

A Rákóczi-utnak az állomás felé eső szakaszán suttogó fekete csoportok verődtek össze. Férfiak, nők vegyest, sőt még katonák is akadnak közöttük. Énken, izgatottan vitatkoztak az egyes csoportok, aztán valamennyien megindultak a pályaudvar felé. Vonulás közben egyre növekedett a számuk.

A pályaudvarig azonban nem mentek ki egészen. Megálltak a Rákóczi uton egy szűk utca előtt, amely a kolozsvári vasutvonal sineire nyílik. Ott újra elkezdtek a tanakodást, majd hirtelen elhatározással a sinek felé indultak. Közben le-lehajolt egy-egy fekete a k. Szedték a követ. Sok bot, fűtykös is megkoppan az uton, néhány bokorról nagy recsegéssel tört le egy-egy vastag ág.

Szemben a dombon, a sinektől néhány száz lépésnyire áll egy szép, modern nyárilak. Az utolsó sugarak épen a tetőre estek, a magas erkélyre, ahonnan merev mozdulatlansággal csüngött lefelé egy nehézsúlyú, háromszínű lobogó. A tömeg ezt a lobogót bámulta. Nem piros-fehér-zöld volt, hanem vörös-sárga-kék, Románia zászlója.

A vasuti sinek előtt, a lebecsült vaskorlát mögött megállott a népség. Morogtak, zúgtak, de nem törték ki nagyobb lármába. Meglehetősen csendben megvárták míg egy hosszú tehervonat elrobogott előttük, Kolozsvár felé. Addig is tovább folyt a harci készülődés. Mind-egyeditt is ismeretlen volt a nemzetiségi villongás, békében megvoltak egymás mellett az elvesző kis románság, meg a tuloyomó magyarság. Most ők kezdik, ők lássák mi lesz! A zsidongás egyre nőtt.

Most e futott az utolsó kocsi. Ahogy azonban a nyaraló felé indulnak, megdöbbenve látják, hogy a zászlónak egy színe eltűnt. Most már csak sárga-kék színek lógnak az erkélyen. A tömeg újra megáll. Egyszerre megjelenik valaki odafenn az erkélyen és a sárga színt is bevonja. Magasra emeli, úgy húzza fel. Ott marad a kékszin.

A népség zúgolódik, nevet. Most már mindenki észreveszi, hogy az izzadó zászló helyett három csendes takargatóhajlamu paplan lógott le az erkélyről. Három nehéz selyem paplan, amely egymásra rakva csakugyan a román színeket mutatja.

Hogy hiába ne jöjjenek, hatalmasan megbuzogta a nép a csendesen lóbálódzó kék paplant, a fűtykösök arrafelé fenyegetődtek, fölmeredtek a levegőbe, a kövek is kirepültek, de semmi kárt nem okoztak. Azután a tömeg vihángolva, lármáson oszlott, indult visszafelé a Rákóczi uton.

HIREK.

— Időjárás. Az aradi meteorologiai intézet jelentése szerint e hó 24-én az időjárás: változóköny, enyhe, elvéve csapadék.

— Vilmos császár magyarországi vadászatai. Bécsből jelentik: Már megállapították a helyei vadászati napjait. A program szerint Vilmos császár szeptember 15-én Berlinből utazik Bályére, ahol Frigyes főherceg vendége lesz. A vadászati 20-ig tart. Részvesznek a császár vadászatain Ferenc Ferdinánd trónörökös, József főherceg, Fürstenberg herceg, továbbá több magyar és osztrák mánás. Vadászati után Vilmos császár Bécsbe megy, ahol a király a pályaudvaron fogadja. Rendkívül ünnepélyes fogadtatást terveznek. A helyőrség katonái a pályaudvartól a Burgig fognak sorfalat állani a bevonuló császárnak, akinek tiszteletére az udvari operában disztribúciót rendeznek. Szeptember 22-én Schönbrunban disztribúciót adnak. Ez alkalommal tesz látogatást a német császárnál a hetedik huszárezred küldöttsége, amely diszkardot ad át Vilmosnak.

— A trónörökös az osztrák miniszterelnöknél Bécsből jelentik, hogy Ferenc Ferdinánd trónörökös ma meglátogatta Erzsébeten az ott nyaraló Bienerth osztrák kormányelnököt. A főherceg a miniszterelnöknél ebédelt és fél négykor elhagyta a nyaralót.

— Botrányos állapotok Paulison. Több paulisi polgártól panaszos levelet kaptunk, hogy ebben a szép aradmezei községben felháborítóan botrányos állapotok uralkodnak. A levél főbb részei ezek:

Paulison aránylagosan több büntény történik, mint Budapesten. Budapesten leginkább a külső részekben történnek gyilkosságok, Paulison pedig fényes nappal az utca közepén ütök le az embert. Rövid pár év alatt 8 gyilkosság, közte egy apagyilkosság történt. A vasárnap nem is volna vasárnap, ha vérontással nem záródnék. E hó 13-án duhajkodás folyán lelőttek egy utazó nőt, következő vasárnap egy nyugalmazott tanítót és családját verték és szurkálták össze saját házában. Most 21-én a barbár ifjuság élesre fent konyhakésekkel produkált hajszat az utcán, amelynek egy áldozata is volt. Ez az anarchia és a kioltott élet, valamint a beövelkezendő szerencsétlenségek az intéző férfiak és a csendőrséget engedélyező urak lelkén száradnak. A község állítólag már többször folyamodott csendőrszervezésre, de mindannyiszor neveltséges indokokkal utasított vissza. Kérjük azokat, akiket illet, adjanak nekünk csendőrséget! Annak a csendőrszerek fentartási költsége jóformán azokból a napidíjából kerülnek ki, melyeket a törvényszéki személyek kiszállásának és a rabtartási költségek fejében ki kell fizetni.

— Az adókiadó bizottság tárgyalása. Arad város adókiadó bizottsága augusztus 24-én reggel 8 órától a Weitzer János utcai fujskola földszinti részben az alább felsorolt újonnan keletkezett III. oszt. kereskedő köteles vállalatok III. oszt. kereseti adóját fogja megállapítani: Cipőkereskedő, cementkészítő, cipész, konyakkereskedő, cukrász, díszműkereskedő, csomagkereskedő, divatkereskedő, dohánytözsde tulajd., ékszerész, edénykereskedő, építőmester, épiész, építési anyag kereskedő, faáru gyáros, fakereskedő, faszakmabeli alkalmazott, fehérnemű tisztító, fényező, fényképész, élelmiszer kereskedő, fényképész, fűtési ipar, fődbérlő. Augusztus 25-én kerülnek sorra: fűzőkészítő, fűtő, fűszerkereskedő, gipszkereskedő, gondnok, gyógyszerész, gyolcsáru kereskedő, gyümölcsáros, hátkereskedő, hangszerkészítő, hentes, jéggyártó, kimérő, irógépkezelő kereskedő, irógépjavitó, kádfürdő tulajdonos, kárpitos, kádár, kalapkereskedő, kávé, kávékereskedő, kávémérő, kavicsállító, kéményseprő, kéményseprő üzemeltető, kenyérsütő, kertész, kosztadó, kifőző, korasmáros, kézműsrukereskedő, kosárfonó, kovács, kocsigyártó, kőműves, könyvkötő, kőszőrűs, kőrhinta tulajdonos, kövező, kulfuró.

— A cári pár Németországban. Berlinből jelentik: A cári kabinetiroda főnöke Berlinbe érkezett, hogy a cárné megbízásából több orvosot tartózkodásra alkalmával megvizsgálják. A kabinetiroda főnöke Berlinből Párisba utazik, ahol szintén több nevesebb tanárt kér fel, hogy az orvos konzultáción résztvegyenek. Vámos-császár sajátkezű levelében írta meg a cárt a meghívásnak eleget is fog tenni. A cári párnak Friedbergbe való megérkezése halasztást szenved, mert a cári pár csak akkor utazik el, amikor az özvegy cárné Darmstadtba megy.

— Az Erdősdy-affér bonyodalmai. Egy fővárosi estilap tegnap számba az Erdősdy-ügyre vonatkozólag Andrassy Géza gróf nyilatkozatát közölte, amely szerint a gróf a következőket mondta volna: A Nemzeti Kaszinóban pentek este értekezlet volt, amelyen 42-en voltak jelen, kik, minthogy Khuen megatartásával az Erdősdy-ügyben nincsenek megelégedve, az ügyet a kaszinó választmánya elé viszik. A Khuen ellenes mozgalom élén állanak: Andrassy Géza gróf, Csekonics Gyula gróf, Rády Gedeon gróf, Rohonczy Gedeon. Andrassy Géza gróf szerint Erdősdy Sándor már el van jutva. Ha el nem elik, akkor együtt bukk Héderváyyal és a kormányval. Tizenhat főispán kijelenti ugyanis, hogyha Erdősdy Sándor továbbra is főispán marad, akkor ők lemondanak. A kaszinó-mozgalom vezetői táviratilag Budapestre kérik Andrassy Gyula grófot, ki meg is jelent Budapesten. A közleményre Andrassy Géza gróf ma a következő kijelentést tette: A nevemmel összeköttetésbe hozott hírek nem felelnek meg a valóságnak. A kérdéses mozgalom nem létezik és én annak élén nem állok. A nekem imputált nyilatkozatot nem tettem. A főispánok lemondásáról nem tudok. Andrassy Gyula gróf nincs is Budapesten. Nevének az ügyvel kapcsolatba hozása önkényes.

Erdősdy Sándor diszkvalifikálásából a melleslegrek egész serege hajt, nem annyira az elleneleges felek, mint inkább barátai és tisztelői jóvoltából. Tudvalevőleg Erdősdynek segédei: Brada Sándor dr. és Vargha Lajos dr. a lapokban közölték, hogy a becsületbiróság döntését visszaküldték Károlyi Gyula gróf címére azzal, hogy a diszkvalifikáló határozatot nem fogadják el.

Károlyi Gyula gróf a becsületbirákkal együtt erre vasárnap levelet írt Bradának és Varghának, amelyben tudatja velük, hogy leveleket nem kapta meg és ők mind az öten érthetetlennek tartanak ezt a levelet, mert előzetesen feltétlenül alávetették magukat a becsületbiróság határozatának. Vargha Lajos dr. marosvásárhelyi főkapitány viszont azt a kijelentést tette, hogy nem kapta meg Károlyi gróf levelet és így nem is tudhatja, mit fog felelni rá. Így tehát a lapok utján már két levél is megjelent, ami még eddig nem jutott el rendeltetési helyére.

Marosvásárhelyről jelentik: Erdősdy Sándor főispán ma a következő nyilatkozatot adta közre: A becsületbiróság által határon az esti lapoknak leadott levélre vonatkozólag szükségesnek tartom ismét és újlag megjegyezni, hogy én kimondottan azon feltétel mellett adtam reverzálist, miszerint csupán akkor vetem magam alá a becsületbiróság döntésének, ha a becsületbiróság minden egyes ellenem felhozott vádpontja nézve külön-külön és egyenként határoz. Minthogy a sajtó utján közreadott ítéletből megállapítható, hogy a becsületbiróság ítélete a felvetett vádakra nézve kumulatív és nem egyenként hozott, másfelől az ítéletet az ügyben eljáró megbízottak nem juttatták lezáram, hanem azt a becsületbiróság elnökének visszaküldték, rám ezen ítélet abszolúte nem kelesz.

— A magyar állam ötszáz milliós kölcsöne. Párisból jelentik: Nerons képviselő kijelentte, hogy legelőször meginterpellálja Pichon kőgymisztert azokra a feltételekre vonatkozólag, amelyekre a magyar állam ötszázmillió kölcsönt akar elhelyezni a francia pénzpiacra.

— Távrepülő verseny. Párisból jelentik: A Le Journal a jövő évben repülőversenyt rendez, Páris-Berlin-Brüsszel-London-Páris utiránnyal. Az első díj 200,000 frank.

— Ehrlich preparátum cukorbetegség ellen. Az „Ehrlich 606“ tal a nagybecskereki kórházban is kísérleteztek beteggel. Az Ehrlich tanár csodálatos hatású szérumával egymásután oltották be a lueszes betegeket. Hetvenkilenc beteg kapta meg egymásután az oltást és ezek közül negyvenegyen gyorsan észlelték a javulást, a roszuló vérraj áldozatai teljesen meggyógyultak. És egy hónap óta semmiféle visszaesést nem észlelnek a gyógykezelt betegeknek. Hanem nem is ez a csodálatos a nagybecskereki betegeknek. Mint egy távirat beszámol róla, az Ehrlich féle szérummal vesebajos és cukorbeteg betegeket is gyógyítottak és Ehrlich szere ezekre a vese és cukorbeteg betegekre is jótékony hatású volt. A nagybecskereki kórház orvosai jelentést tettek tapasztalataikról magának Ehrlich professzornak. A német tudós tanár szere tehát valóságos csodaszere, mert gyógyításának egész új jelenségeit tapasztalják Nagybecskereken. És hogy nemcsak nyári szenzációról van szó, azt Ehrlich tanár is bizonyítja, akinek más városokból is tettek jelentést hasonló tapasztalatokról. Az Ehrlich 606 tehát fog gyógyítani cukorbetegséget és vesebajt is.

— A szerb külügyminiszter a kereskedelmi szerződésről. Berlinből jelentik: Mitrovanos szerb külügyminiszter egy újságíró előtt kijelentette, hogy az Ausztria-Magyarország és Szerbia között létrejött kereskedelmi szerződés igen jó, mert a legtöbb kedvezés klausuláját tartalmazza. Nem annyira gazdasági, mint inkább politikai jelentősége van a szerződésnek, mely véget vet a tarthatatlan állapotnak, megszünteti a kritikus idők utolsó maradványát.

— Székely Bertalan halála. Székely Bertalan, a Festészeti Főiskola elbucyot nagynevű igazgatóját, Zichy János gróf közoktatásügyi miniszter rendeletéből, mint a nemzet halottját a Képzőművészeti Főiskola temetési államköltségében. Molnár Viktor államtitkar megbízta Várdai Szilárdot, a festészeti főiskola igazgatóját, hogy a temetésre vonatkozó rendelkezéseket tegye meg. Ez díszes ravatal állítatott a szadai műteremben, melyet valóságos virágkertté alakított át. A holttestet hétfő délután díszes alpakka-szarkofágba helyezték és Mátyásföldről átszállították Szadára. A koporsót a család tagjai kívül Várdai Szilárd igazgató kísérte és este Szadára érkeztek. Itt már készen várta a díszes ravatal és a nagy halott most már ott pihen kedves műtermében, virágok és gyertyalángok között. A temetés Szadán szerdán délután 5 órakor lesz. Haypál Benő budai református lelkész végzi a szertartást és a magyar királyi Operaház énekkara foggyászaloka előadni. A temetésre a fővárosból sokan fognak Szadára utazni. A temetés rendezősége aként intézkedett, hogy a keleti pályaudvarról délután 3 óra 30 perckor külön vonat induljon Gödöllőre. Gödöllőn kocsik fojzák a résztvevni akarókat Szadára szállítani. Az első koszort Zichy János gróf közoktatásügyi miniszter küldte a ravatalra. Koszort küldtek még: a Képzőművészeti Főiskola, a II-ik számú Festészeti Főiskola, a Képzőművészeti Társulat, a Képzőművészek Egyesülete, a Nemzeti Szalon, a Fészek és még igen sokan mások.

— Marokkóban meggyilkolt magyar mérnök. Titokzatos bűntény történt Marokkónak Fez községében. A bűntény áldozata Lusztig Koben 33 éves magyar mérnök, aki évekkal ezelőtt vándorolt ki az ungmegyei Csap községből. A mérnököt Marokkóban törrei ölték meg. A bűntény részletei még hiányoznak.

— Akit szökött fegyvernek néztek. A tegnapi katonasereg üldözés mulatságos epizódjáról értesítettük ma. Tudvalevő, hogy Dombóvári Jánost, a szökött fegyver katonát mindenfelé kutatták tegnap délelben. Fegyveres katonák jöttek át az aradi Baross- és Salacz-parkokba és itt is keresték a szökött rabot. Toma Jakab aradi 17 éves, jól megtermelt könyvkötő inas a Salacz park fűvén heverészett tegnap abban az időben, amikor a fegyveres katonák Dombóvárit keresték. Egy katona egyszerre csak felrúgta a hason fekvő és szundikáló inast és rákiáltott:

— Ki vagy te?

— Könyvkötő inas vagyok.

— Az nem igaz. Te katonaszökővény vagy. Hiszen látom, le is van borotváltva a bajuszod. Te vagy Dombóvári, aki ma megszökött.

— Én nem vagyok Dombóvári, — tiltakozott a fiú.

— Ne hazudj, hanem gyere velem a várba. Le vagy tartóztatva.

— Én nem megyek. Ártatlan vagyok. Mit akar tőlem?

— Hát akkor igazold magad, ha nem te vagy Dombóvári. Van-e nálad valami írás?

— Az nincs, de engem sokan ismernek Aradon.

— Mindegy. Velem jössz a várba.

A fiú láta, hogy a tiltakozás semmit se használ, hát a katonával ment. Ugylátszik, utközben a katona belátta tévedését és megkérdezte a fiutól:

— Hát ki tudna téged igazolni?

— Jöjjön velem a csanádi vasut palotájához. Ott jól ismernek.

A katona szót fogadott és Toma Jakabot nem a várba, hanem a csanádi palotához kísérte. Ott a Gazdasági Takarékpénztár szolgáinak felelőse igazolta a fiut, akit szíán szabadon engedett a tulbuzgó járőr.

— Az „überland“-földek kormánybiztosa. A miniszterelnök ma a torontá megyei ugynevezett „überland“ földek kormánybiztosává kinevezte Papp Gézát, aki már volt egy ízben kormánybiztosa ezeknek a földeknek. Ezek az „überland“ földek sok viszályt okoztak már Torontá megyében, mert tiz község mázáának követeli a mostani tulajdonosoktól, akik dúsgazdag földbirtokosok. A nagykereskedő birtokosok még a török uralom idejében szolgálót teljesített hájárőrök kapták bérbe szolgálataikért. Azután a víz elöntötte a földeket és a lecsapolás után új birtokosok foglalták el. A régi birtokosok már évtizedek óta visszakövetelték a földeket, amelyek miatt állandó porok folytak. A most kinevezett kormánybiztos feladata lesz megvizsgálni, hogy kiket illetnek jog szerint a földek.

— Egy expressz-vonat katasztrófája. Brüsszelből jelentik, hogy Malin állomásnál az Antwerpenből jövő expresszvonat összeütközött egy üres személyvonattal. A gépek összetörték és a vonatvezető meghalt. A fűtő és a gépész súlyos égési sebeket szenvedtek.

— Ostromállapot Lisszabonban. Londonból jelentik: Lisszabonban valóságos ostromállapot van. Az egész katonaság fegyverben áll. Az erődítésekben a csapatokat megkettőztették. A Tájón hadihajók cirkálnak. A rendőroket parti őrökkel erősítették meg. Az utcákban rengeteg tömeg hullámszik. Ennek a készülődésnek az az oka, hogy nagy összeesküvésnek jöttek a nyomára, amely Francót, a volt diktátort akarja a trónra ültetni.

— Elégett termés. Battonya határában ma tűz pusztított. Lakatos Árpád tanyáján a cséplőgép szikrájától meggyújt a gabona és a földbirtokos termésének nagyrésze elhamvadt.

— Francia hazugságok királyunkról. Most, mikor az egész világ szjótja a legnagyobb lojalitással ir nyolevanesztendő királyunkról, egy párisi lap otromba hazugságokat tálat fel olvasóinak ősz királyunkról. A párisi Journal Paris egyik cikkében azt írja, hogy a király már negyedszázad óta kitűnő viszonyban van egy — szerintük — „nem egészen tehetségtele színésznővel“, bizonyos Katti Sch...-tal. És negyedszázados, meghitt barátság után a király elhatározta volna, hogy most, a születése nyolevadik évfordulója apropójából, elveszi feleségül a színésznőt, akivel idáig csak titokban találkozhatott persze. A király eddig is azért volt olyan elnéző családja tagjainak szerelmi regényei iránt — írja a francia lap — mert számított rá, hogy adandó alkalommal a főhercegek és főhercegnők viszonozzák majd az ő elnézését. Sajnos azonban, tévedett. Mert a fenséges család szörnyen feihátorodott a szuverén nősülei tervén és hogy lebeszéljék róla, sőt, hogyha kell, megakadályozzák benne erőszakosan is, azért az egész királyi család I-óhbe gyűlt össze. Látszólag azt a színt adták a dolognak, hogy a királyt ünnepli az egész család, holott másként volt és ezért nem hívtak meg idegeneket, dignitáriusokat az ebédhez. Tudriillik, akkor csikarták ki a királytól a kényeztető nyilatkozatot, hogy nem veszi nőül Katti Sch...-ot. Mondanunk se kell, milyen ostoba, otromba hazugság ez a francia kacsa. Holmi bécsi levelező füstölő fantáziája találhatta ki, mikor a rekkenő nyári hőség már tuleságosan illóvá hevítette.

— Tomasich bán a horvát helyzetről. Budapestről jelentik: Tomasich horvát bán egy újságíró előtt a következőképen nyilatkozott a horvát helyzetről:

— A horvát-serb koalíció tegnapi konferenciája szememre veti, hogy szét akartam robbantani. Ez nem volt céloim. Csak oly egységes pártot akarok szervezni, mely kellően fogja az ország érdekeit képviselni. Már Budapesten kértem a koalíciót, határozza meg a közös kormányal szemben elfoglalandó álláspontját. A koalíció embereivel ebben az időben egy deklarációban állapodtunk meg, de ezt a deklarációt később visszautasították. A koalíció nem volt képes egységesen vezetni a horvát politikai közvéleményt. Nem lehet dolgozni a koalícióval, amely boszúállási politikát folytat és lehetetlenné akar tenni minden kormányzást.

— Házak új számozása. Lapunk egyik legutóbbi számában szóvá tettük, hogy az aradi utcák a házak számozásánál fogva inkább mondhatók labirintusnak, mint normális közlekedési utvonalaknak. A hihetetlen rendtelenség megszüntetése céljából Lukácsy Lajos törvényhatósági bizottsági tag legközelebb azt fogja indítványozni — és indítványát memorandummal fogja megindokolni — hogy a törvényhatóság rendelje el az új számozást, teremtsen rendet és hogy az új számjelzést a háztulajdonosok a saját költségükön hajtsák végre.

— Eljegyzések. Szerényi Géza, a Magyar lezámitoló és penzváltó bank tisztviselője eljegyezte Littmann Annát, Oroshazáról. (Külön értesítés helyett.)

Weisz Leó budapesti kereskedő eljegyezte Müller Esztiét, Müller Zsigmond bájos leányát Aradról.

— Kell Manó cég ajánlja országos hírű ruhadiszeit. Telefon szám 673. 652

— Baleset a sétatovaglásán. Negyváradról jelentik: Zsilinszky Gábort, Zsilinszky Endre dr. békécsabai nagy birtokos fiát Biharvármegyében, Vércsorog község határában súlyos baleset érte. A fiatalember a vércsorogi erdőbe kilovagolt. Lóra levetette, még pedig oly szerencsétlenül, hogy a fiatalember kulcsosentjai összetörttek és kisebbmértvű agyrázkódást szenvedett. Súlyos sérülésével a nagyváradi kórházba szállították.

— Csernoch püspök bérmautja. Csernoch János dr. mezyés püspök ma bocsátotta ki ősz bérmautjának utitervét, mely szerint a bérmautlás szentségét kiosztja: szeptember 14-én Nagykikindán, 15-én Zombolyán, 16-án Obessenyőn, 17-én Nagyszentmiklóson, 18-án Törökbecsen, 19-én Aracson, 20-án Németeleméren, 21-én Tordán, 22-én Begaszentgyörgyön, 23-án Katalinfalvára, 24-én Klekken, 26-án Felsőmuzsián, 27-én Écskán és szeptember 28-án Lázáföldön, ahonnan este Módoson át visszatér Temesvárra.

— Letartóztatott tolvaj. A Batthyány-utca 12. számú ház padlásán ma éjszaka gyanus zajt hallott Réthy Vider ügyvédjelölt, aki arról még az éjszaka folyamán jelentést is tett a rendőrségnek. A detektívek kimentek a helyszínre, de a padlásra senkit sem találtak. Az istállóban mély álmot szimulálva találták Sztójkó Illés háziszolgát, aki már büntetve volt lopásért és ezért vallatóra fogták. Tudni sem akart arról, hogy ő valaha a padlásra járt, de a kereszkérdések közben végre megvallotta, hogy már öt ízben követett el ugyanama házban betöréses lopást és mintegy öt-hatszáz korona értékű árut rejtett el a padlásra. Az éjszaka is azért volt fenn, hogy megnézzze, vajon megvan-e még együtt a lopott holmi. A tolvaj szolgát letartóztatták.

— A török nők helyzete. Konstantinápolyból jelentik: A török kormány egy újabb rendelkezéssel ismét megnyirbálta a török nők azugy is kis szabadságát. A rendelet szerint a muzulmán nőknek nem szabad férfivel egy kocsiba ülni, még apjával, férjével, vagy fiával sem. A rendőrség azt a parancsot kapta, hogyha meglátnak egy muzulmán nőt férfivel kocsizni, mint a rendelet ellen vétőt, azonnal tartóztassák le.

— Vladék terrorizálnak. Szászvárosról írják: Szászvárosban most bojkott alatt vannak azok az iparosok, kereskedők és magánosok, kik Vlád Aurel ellen mernek koreskedni. Ez a bojkott a Libertatea című lap felhívására indult meg és aképen fogantatosítják, hogy a román parasztot a bojkottált iparos és kereskedő üzletébe nem engedik bemenni, ha vászási szándéka van. A román nők, fiatalok, öregek vegyest, kik a román nemzet eszme érdekében van a dicsőséget akarnak tenni, napoként az a eln kőborognak és a vidékről beránduló parasztnak a fulébe ráják, hogy mely boltokat szabad felkeresnie, ha magára nem akarja venni a román nemzet haragját. Ha azonban a parasztnak mégis másképp akarja osekedni, akkor az üzlet ajtajából ráncigálják vissza a szep női kacsók. Nemrég érdekes jelenet játszódott le egyik legforgalmasabb utcán. Egy előkelő román menyecske senogy se bírta valami renitens parasztnak a fejébe verni, hogy neki nem szabad vásárolni attól a kereskedőtől, kinez ép be akart menni. Mikor a közös embertársak fahépnél hgyta a szónokló uriaszocyt, az annyira dühbe jött, hogy a finom ur kacsóival erőyes pofonokat osztott ki a parasztnak. Erre jött csak a komédia. A parasztn mindenfelé osz szavakkal szidni kezdte az urihölgyet. Nem kimélte őszere rokonságot, őszeres szentjeit sem és még ráadásul talan inzultálta volna, ha járó kelők idejekorán le nem fogják. Csak hogy a kereskedők bojkottálásával még nem merült ki minden eszköz, melylyel Vladék ostit akarnak elérni. A cél a magyarság és szászok anyagi károsítása, mert nem Vlád lett képviselő. Rivetető a bojkottálók magukat a vidéki parasztozra is, kik kerti veteményekkel és más élelmiszerekkel látják el Szászváros közönségét. A bujtogatásra ezek akkora árakat kernek arukért, hogy azt kibírni nem lehet. Itt is kivételt tesznek azonban az igaz remánokkal, akik természetesen Vlád Aurel hívei. Ezek a régi árakban vásárolnak most mindent. Annyira nem mezy a bojkottálók önzetlensége, hogy a fauni hívek gyarapításával a saját zsebüket is mekárosítsák. A szászvárosi magyarság most szövetséget akar létesíteni és Aradról szándékozik ellátni magát a azükéges élelmiszerekkel.

— Hatszáz koronás pályázat iparosoknak. A kereskedelmi miniszter hatszáz koronás pályázatot hirdet iparosok kiképzésére. A pályázat részleteiről, fő-tételeiről az aradi kereskedelmi és iparkamara titkári hivatala ad felvilágosítást.

— Visszavont petíció. Budapestről jelentik: A székegyhidi kerületben hárman küzdöttek a mandátumért: Fráter Loránt Justh párti, Molnár Ákos Kossuth-párti és Dózi Imre munkapárti programmal. Az általános többséget egyik jelölt sem nyerte el, a pótválasztás, a mely Fráter és Molnár között folyt le, Fráter győzelmével végződött. A kisebbségben maradt Molnár Ákos párt nevében Kiss Sándor és társai petícióval támadták meg Fráter mandátumát. Ezt a petíciót ma délben visszavonták. Ez az első visszavont petíció.

— Öngyilkos katona. Kaposvárról jelentik: Szomkaton délelőtt Agoston Mihály 44. gyalogezredbeli káplár szolgálati fegyverével a kaszánya maródi szobájában agyonlőtte magát. Az öngyilkos katona azért követte el végezes tettet, mert lopással gyanusították. Néhány hét előtt nagyobb számú tartalékos vonult be a 44. gyalogezred negyedik zászlóaljához, akik Budapest környékén végezték gyakorlatukat az ezrei másik három zászlóaljával egyetemben. Nagy hiba, hogy a kaposvári kaszányában a tartalékosok holmijait nem helyezik el külön e célra fontartott szobákban, holott erre volna elegendő hely. A tartalékosok holmijai helyett a legénységi szobákban maradnak, jóformán teljesen őrizetlenül. Így történhetett meg, hogy egy tartalékos osomagjából egy zsebkönyv és több apróbb holmi eltűnt. A lopással Agoston Mihály tizedest gyanusították. Ő volt-e valóban a tettes, az ma még nem bizonyos. De ha ő lett volna, nagyon drágán fizette meg az alig néhány koronát érő zsebkönyvet.

— A grizettek sztrájkja. Párisból különös sztrájk híre érkezik hozzánk: a grizettek sztrájkolnak, vagy ahogy a osinos, finom kiosi munkásleányokat nevezik: a midinettek. „Midi“-netk, mert délben lepik el az utcákat, az elegáns Rue de la Paixt, melynek atelier-iben forog kezükben serényen a tű, csattog az olló, simul a bársony, melylyel kalapokat díszítgetnek. Ezek a kis munkásleányok állottak most sztrájkba, amint Párisból jelentik a táviratok, ezek a gyöngy, fűrgekező munkások, akikről csak azt gondolták az emberek, hogy cukrt tudnak ropogatni és legfeljebb kacsintósan néznek a bouvardi sétálókra. A midinettek sztrájkjának oka az, hogy munkaadók nem akarják elismerni hivatalosan a szakszervezetüket, melynek megalakulását bejelentették a munkásörzén. Tegnapi éjjel a ár a legkomolyabb sztrájkgyűlések helyén, a Tiroli Vaux-hallban tartották meg a gyűlésüket, ott, ahonnan a szocializmus gyakran nyaggatta a társadalom rendjét és támaszait. És egymásután szünik meg a munka a Montmartreba vezető utcák nagy boltjaiban, a nagykereskedések, az engrossban dolgozó boltosok üzleteiben, a Rue Reaumurben. A midinettek komolyan sztrájkolnak és nem akarnak fiatal fejükkal, tizenöt esztendőselekkükkel engedni addig, míg a munkaadók el nem ismerik igazsáikat.

— Háromszoros eljegyzés. A mai szegény Hymen-világban bizony szenzációnak mondható az a nagy családi esemény, mely Dattán — mint Temesvárról jelentik — most ünnep napján megtörtént. Ugyanis egy napon három nővér tartotta eljegyzését három kereskedővel és pedig Wanson Anna — Sofró Antallal, Wanson Lujza — Lietke Ferencel és Wanson Mariska Bartlong Jakabbal. Az esküvőjük is bizonyára egy napon lesz, ami nagy megtartást jelent a mai nagy drágaságban.

— Egy királyné szabószámlája. A Daily Mail liessaboni híre szerint egy odaváló előkelő szabócég tulajdonosa a bíróság elé idéztette Mária Pia királynét, Manuel portugál király nagyanyját. A szabó százezer koronára rugó szabószámla a kiigyeulitását követeli. A törvényszék előtt a királyné ügyésze azt vitatta, hogy felséges kliensén bírói közbenjárással a követelést behajtani nem lehet, mivelhogy a királyi családnak tagja. De a hitelező a legfőbb bírósághoz főbbezte meg a törvényszék ítéletét s a legfőbb törvényszék úgy döntött, hogy Mária Pia királyné is csak alattvaló s hogy a pörülhetetlenség kiváltsága csupán a királyt illeti meg. A bírói döntés nagy megdöbbenést okozott az udvarban, mivel soha ilyen esetre példa nem volt még Portugáliában. A cenzura megtiltotta a lapoknak, hogy erről az ügyről írjanak, úgy, hogy a Daily Mail tudósítója is levélben volt kénytelen a tudósítását elküldeni. A táviratát nem vette föl a táviróhivatal.

— Sikasztó postafőnök. Zomborból jelentik: Zombornak kinos szenzációja van. Krajcz Lajos postafőnök nagy összeg adósság hátrahagyásával eltűnt és megállapították, hogy Amerikába szökött. Krajcz szökése anyagi romlásba sodorta a zombori posta néhány tisztjét. Krajcznak 70.000 korona adóssága van. Tisztviselő társai vagy jótállói, vagy hitelezői a megszökött főnöknek. Legsúlyosabban károsodott Radojsics Lajos postatiszt, aki 7000 koronát fizet a főnök helyett. Egy szegény kezelő, Butkovics Ivánné összekuporgatott vagyonkáját, 600 koronát siratja a főnök uron. Krajcz elutazása előtt érzékenyen megpumpolta Ketter István postaszolgát is s az ő pénzével kelt utra Amerika felé.

— Milliomos kalandor. Londonban meghalt a minap egy főrangú sokszoros milliomos, aki rendkívüli tehetségekkel megáldott, de kalandorteránszetű és állhatatlan ember volt. Élete a kalandorkodások változatos sorozatából állott. A millióit és a főnői rangot is csak kellemes kalandnak tekintette s még azt a kenyérkereső pályát sem vélte komolyan, amelyen feltűnt a sikereivel. Az érdekes maltu ember Ágost Arthur, Parceval lord. Azzal kezdte pályáját, hogy 1870-ben, tizennégy éves korában megszökött a szülei háztól és beállott inasnak egy kereskedelmi hajóra. Az intelligens fiatalember kitűnően bevált a szolgálatban és olyan kiváló hajós talentumokról tett tanúságot, hogy rövid egy pár év alatt kapitányi rangra emelkedett. Mikor azonban ezt elérte, egyszerre megszűnt a becsvágya is. Otthagytta a hajósmesterséget és visszatért Londonba, ahol egy ideig állás nélkül lézengett, aztán pedig belépett a londoni tűzoltósághoz közembernek. A rendkívüli ember ott is megállta a helyét. Olyan példáit adta a hősiességnek és önfeláldozásnak, hogy hamarosan altisztté léptették elő. Parceval lordnak azonban nem sokáig kellett volna altisztként szolgálnia, mert már tiszti kinevezésre is föl volt terjesztve. Ezt azonban az állhatatlan ember már nem várta be. Egyszerűen laképnél hagyta a tűzoltókat és beállott London egyik külvárosában a község házában hivatalos szolgának. Ebből az állásából azonban csufosan távozott. Megtette ugyanis azt a viccet, hogy egy viharosabb hangulatú községi gyűlést, a terem vízvezetési csapjához alkalmazott tűzfecskeendővel ugratott szét. Már most nem volt maradása Londonban. Kivándorolt Délafrikába bányamunkásnak. Ott érte aztán a hír, hogy nagybátyja halála folytán milliókra menő vagyont és főnői rangot örökölt. Hamarosan vissza is jött s azóta nem tett egyebet, csak a milliókat igyekezett elkölteni. Ebben is szép tehetségeket árult el, de végleg megszabadulni a nagy vagyontól nem tudott. Váratlan halála akadályozta meg benne. Vagy tíz millió maradt még utána az öccsére, aki szintén kalandos életű ember s ez idő s erőt Délafrikában farag. Persze most majd hazajön lordnak.

— Frank hadfelügyelő és Seefranz hadtestparancsnok a délvideki hadgyakorlatokon. A temesvári hetedik hadtest gyakorlatainak szemlélésén, amelyek Mórióföld, Halmágyosucs, Hollód és Belényes között folynak, Frank Liborius volt temesvári hadtestparancsnok, hadfelügyelő és Seefranz Antal jelenlegi temesvári hadtestparancsnok szintén résztvesznek.

Frank Liborius hadfelügyelő e hó huszonhatodikán este Temesvárra érkezik és másnap reggel Mórióföldre utazik, hogy huszonhetedikén és huszonnyolcadikán a harmincegyedik gyaloghadosztály és gyalogdandár gyakorlatain résztvegyen. Huszonkilencedikén Temesvárra visszaérkezik és innen visszautazik Bécsbe. Seefranz Antal hadtestparancsnok e hó huszonnegyedikén indul az egyes csapatok szemlélésére. Huszonötödikén résztvesz a huszonkilencedik és hatvanegyedik gyalogezredek harcászati lövészetén Mórióföldön; ugyanitt huszonhatodikán szemlét tart a hatvannyolcadik gyalogdandár fölött. Ugyancsak Mórióföldön 27 én Frank Liborius hadfelügyelővel együttesen szemlét tart a harmincegyedik gyaloghadosztály fölött. Huszonhatodikán este visszautazik Temesvárra és másnap reggel Halmágyosucsra utaznak, a hol huszonkilencedikén a harmincegyedik gyalogdandár gyakorlatain vesznek részt. Harmincadikán a hadtestparancsnok Hollódra utazik és résztvesz a harmincharmadik gyalogdandár gyakorlatain. Harmincegyedikén Belényesben a tizenhetedik gyaloghadosztály gyakorlatain, szeptember hó elsején pedig Poko'a, Szokany és Belényesujlak között a tizenhetedik gyalogdandár gyakorlatain vesz részt. Este Hollódra, majd Temesvárra utazik, ahonnan másodikkán reggel Németbócsánra megy, hogy résztvegyen a harmincegyedik gyaloghadosztály gyakorlatain. Ezzel a nagygyakorlatok végét érnek és az egyes ezredek ismét visszavonulnak állomáshelyeikre.

— Foglalatás a makói adóhivatalban. Makóról jelenti tudósítónk: Nem mindennapi eset történt hétfőn Makón. A királyi adóhivatalban ugyanis végrehajtást vezettek egy telepes javára. Szentpéteri Ferenc és neje, szül. Kiss Mária makói lakozók, mint telepesek egy kis földet vettek a kincstártól a krassószörényi Bodófalván. A kincstár a telepet visszavette tőlük, mert elköltöztek a telepről és a vételárát nem fizették meg. Időközben azonban a kis telepen lakóházat és gazdasági épületet emeltek, amelynek árát a kincstártól visszakövetelték. Az aradi jogügyi igazgatóság pörre engedte az ügyet és a bíróság jogerős ítélettel 1894 koronát alapított meg Szentpéterinek és nejeének az épületek árát. Ez az ítélet még március elején jogerőssé vált, de a kincstári ügyész urak nem nagy fontosságot tulajdonítottak az egész dolognak és a kincstár nem fizetett. Szentpéteriné, aki, mióta a pör az ő javukra eldőlt, különvált a férjétől, nem győzte bevárni, hogy a kincstár megmozduljon, hanem megbizta Galamb dr. makói ügyvédet, hogy igazítsa el az ő ügyét. Az ügyvéd rövidre fogta a dolgot és 914 korona erejéig végrehajtás kért a kincstár ellen. A kir. járásbíróság a jogerős ítélet alapján elrendelte a kielégítési végrehajtást a kir. kincstár összes ingó és ingatlan vagyonára és a makói kir. adóhivatal készpénz készletére. A bíróság végzése folytán hétfőn délelőtti megtörtént a szinte tragikomikus eset, — hogy azt a királyi adóhivatal, mely maga szokott foglalásokat eszközölni, lefoglalják. Megjelent a kir. adóhivatalban Galamb dr. ügyvéd, Kuha János kir. bírósági végrehajtó a becsússal és miután a végrehajtó felszólítására Wétel Béla adótárnok kijelentette, hogy utalvány nélkül nem fizet, — a szigorú végrehajtó hozzáátott, hogy a kir. adóhivaltal mindenestől lepecsételi. Erre nem került sor, mert az adópénztáros a 914 korona követelés biztosítására 10,000 koronát adott át a végrehajtónak, aki az összeget lefoglaltatva nyilvánította és az adópénztáros kérelmére egyik helybéli pénzüntézeiben helyezte el megőrzés végett. Így véződött Makón a kir. adóhivatal lefoglalása. Értesülésünk szerint az ügynek — a hitelező kifizetésén kívül — az aradi, vagy lugosi kincstári ügyészségnél, a makói kincstári ügyész s az adóhivatal közreműködésével folytatása is lesz.

— Felsőbb leányiskolai növendékek igazgatósága által előírt tankönyvek. Klein könyvkereskedésében kaphatók. 6851

— Befult a Marosba. Faragó Sándor, a világosi adóhivatal szolgálja Paulison töltötte el szabadságát. Tegnap délután elment a Marosba fürdeni. A hivatalosolga a folyó közepére merészkedett, ahol az ár elragadta és befult a vízbe.

— Higiénikus haladás. Valamelyikőri bölcs azt mondotta, hogyha gyermekeink egészségére vigyázni akarunk, az első gondunk legyen, hogy szigorúan ügyeljünk arra, hogy iskolába járó szeretteink tisztán ruházkodjanak és hogy tanszereik és tankönyveik állandóan magukon hordják a rendszeres béléget. Mert — szerinte — a tisztaság, az egészség. Hogy mennyire méltányolják a bölcsnek eme kijelentését, bizonyítja az a körülmény is, hogy mindmai napig felsőbb helyről utasításokat adnak ki ennek a mondásnak pontos követésére és betartására. Aradon, az Ingusz I és fia, ez a jóhirű, törekvő és a modern pedagógiát szolgáló könyvkereskedő cég nagyszerű és kulturális újítást létesített a használt tankönyveknek teljesen bacillusmentessé tétele iránt. Hazánkban talán ez a cég lett az első, amely minden egyes használt tankönyvet hatósági orvosi felügyelők mellett fertőtlenített és azokat így juttatja a tanuló ifjúság kezébe. Ezáltal elejét véve annak a sok kellemetlenségnek, ami a nem orvosi felügyelet mellett fertőtlenített tankönyvekből származhatik. Ehhez semmiféle kommentárt nem kell fűzni, mert mindenki belátja ennek a ténynek nagy horderejét. Az esetleges tévedések elkerülése végett a cég még azt is közli, hogy az Ingusz I. és fia cégnek mindkét üzletében, az Andrássy-ut 16. számú fő (Telefon 517) és a Weitzer János-utcai fiók üzletben (Telefon 265. sz.) lesznek hatósági orvosi felügyelet mellett fertőtlenített használt tankönyvek kiszolgáltatók. 3269

— Iskolába járó tanulók szüleinek figyelmébe ajánljuk, hogy gyermekeik részére szükséges iskolakönyveket és tanszereket már most szerezzék be. Az intézetek igazgatóságai által meghatározott tankönyvek és tanszerek Weisz Leó könyvesboltjában kaphatók, mely cég azok használatosságáért szavatol. Vidékre tankönyvjegyzéket árajánlattal szívesen küld. 6861

— Tankönyvek (újak és használtak) beszerzésére legmegőizhatóbb cég, Kerpel László könyvkereskedése. 3227

— Tanszerkiállítás nyitva reggel 8 tól este 8-ig, Weisz Leó könyv- és tanszerüzletének főlemezeli helyiségében. Megtekintése díjtalan.

— Francia likőrök legbiztosabb készítésére, — házilag — a likőr aroma 1 üveg 60 fillér Vojtek és Weisznál. 279

— Az átutazók figyelmét tisztelettel föl hívjuk arra a körülményre, hogy az Aradi Közlöny a vasuti állomáson nem a csomagszállító részvénytársaság alkalmazottjánál, hanem lapunk külön megbízottjánál kapható az állomás előtti téren.

A kiváló bőr- és lithlomos gyógyforrás

SALVATOR

vese- és hólyagbajoknál, kövezőnyél, cukorbetegségnél, vörhenyénél és hurutos bántalmaknál kitűnő hatás.

Természetes vasmentes savanyúvíz.

Kapható ásványvízkereskedésekben és gyógyszerárakban.

SCHULTES ÁGOST Sotnya-Lyódon Salvator-forrás-állás, Budapest, Budafok, 8.

TANÜGY.

(—) Kessler Izabella-féle magán elemi iskolában a beiratások szeptember elsejével kezdődnek. Jelentkezni lehet Eötvös-utca 18. sz. I. emelet. 3260

AZ ARADI KÖZLÖNY TELEFONSZÁMAI:

Szerkesztőség — — — — — 357

Kiadóhivatal és hirdetői osztály — 151

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ Előléptetés. A hivatalos lap mai száma közli, hogy a király Kovács József aradi ügyészt a **nygyhalmágyi járásbíró**sághoz a VII. fizetési osztályba sorozott járásbíróvá nevezte ki.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK

B. A. Már van tudósítónk. Érdekes közleményeit azonban szívesen fogadjuk.

D. E. (Találkozás.) Ügyesen megírt rajz. Közlöni fogjuk.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS

Ujaradi gabonavásár.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Ujared, augusztus 23

■ Az elmúlt éjjel kaptunk esapadékot, azonban csak jelentéktelen mennyiségben, a tege-rére így is üdvös volt, míg a levegő csak keveset hűlt le.

A gabonaüzlet irányzata változatlan, osendes.

Eladásra került:

3500 mm. uj buza	8 70—9 50
500 mm. uj rozs	6 50—6 70
1500 mm. uj árpa	6 20—6 30
100 mm. uj zab	6 50—6 60
200 mm. ó-tengeri	5 50—5 60

Az árak ötven kilogrammonként, koronákban értendők.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

Távirati tudósítás.

Budapest, augusztus 23

Amerika 1/2-el olcsóbb. Kínálat, vételkezd. korlátolt, 15 ezer mm. változatlan.

Az árak 50 kilogrammonként számlálva:

	Dél- szárat	7 óra szárat
Rosa 1910. októberre	9 80—9 81	9 83—9 89
Buza 1911. április-ra	10 06—10 07	10 12—10 13
Rosa 1910. októberre	7 37—7 38	0 00—0 00
Zab 1910. októberre	7 73—7 64	7 70—7 71
Tengeri 1910. aug.-ra	0 00—0 00	5 60—5 61
Tengeri 1911. május-ra	5 74—5 75	5 74—5 75

A Temesvári Lloyd-Társulat

terménycarnokának hivatalos árjegysége.

Távirati tudósítás.

(Árak 50 kilogrammonként korona értékben.)

1910. Aug 23.

Buza (szokvány-minőség):

75 kilogrammos uj ...	8 70	8 80
76 " " " " " " " " " "	8 80	8 90
77 " " " " " " " " " "	9 00	9 10
78 " " " " " " " " " "	9 10	9 15

Buza (Temesvári keresk. áru):

75 kilogrammos uj... ..	8 65—8 70
Rosa uj... ..	6 55—6 60
Árpa uj... ..	5 70—5 80
Zab uj... ..	6 40—6 50
Tengeri régi... ..	5 50—5 55

Budapesti értéktőzsde. (Táv. jelentés.)

— Aug. 23. —

Magyar aranyjárdék 4%	112 —
Magyar koronajárdék 4%	91 85
Magyar korona-árdék 3 1/2 %	82 75
Magy. földteherm. kötvény 4%	92 —
Horvát-szlavon földteherm. kötvény	93 50
Magyar nyeregyarany részvény	223 —
Tiszaszab. és szegedi forrásjegy kölcsön	158 —
Osztrák járdék papírban	83 50
Osztrák járdék ezüsten	97 40
Osztrák járdék aranyban	118 —
Osztrák koronajárdék 4%	93 50
1-60. évi osztrák államsorjegy	171 —
Osztr.-magyar bankr. részvény	18 70
Magyar hitelbank-részvény	861 25
Osztrák hitelintézet részvény	664 50
Osztr.-magy.-államsorjegy részvény	746 50
20 frankos arany (Napoleonkor)	19 06
Német birodalmi márka	117 42 1/2
London vista	240 22 1/2
Paris vista	95 17 1/2
20 márkás arany	23 48

Budapest kőbányai sertéskereskedelem.

— Aug. 23. —

Magyar elsőrendű: Öreg nehéz páronként 400 kilo-grammon feletti súlyban — fillérig; közép páron-ként 300—400 kilogrammig riedő súlyban — fillérig; fiatal nehéz páronként 320 kilogrammon feletti súly-
ban 136—138 fillérig; fiatal közép páronként 251—320 kilogrammig terjedő súlyban 140—142 fillérig; könnyű páronként 240 kilogrammig terjedő súlyban 144—146 fillérig.

Sertéslelészám: aug. hó 19 napján volt kész-let 38023 darab, aug. 20. napján felhajtott 113 da-
ra, aug. 21. napján elszállított 189 darab, aug. 22. napjára maradt készletben: 37 937 darab.

A hízott sertés üzlet irányzata kelemesebb.

Felelős szerkesztő:

BOLGÁR LAJOS.

URÁNIA SZÍNHÁZ.

(Báró Simonyi-utca 1. szám, Szabadság-tér mellett.)

Műsor 1910. aug. 24-én, szerda:

1. Üstökös a láthatáron. Humoros. — 2. Téli élet a Tatrán. Sportkép. — 3. A szép Florindó. Életkép. — 4. Kutyá és a szerelmes. Humoros. — 5. Teracna. Látványos. — 6. Bajdós emlékek. Dráma. — 7. Csodaszer. Humoros. — 8. Carmen. Dráma.

Előadások este 7 óráig kezdve.

Helyárak: I-es hely 1 kor., II-ik 80 fill., III-ik 60 fill., IV-ik hely 40 fill., V-ik hely 20 fillér.

Az előadásra bármikor be lehet menni.

Az előadások alatt a cs. és kir. 33. gyalogezred zenekara játszik. — Cukrászda.

NYILTTÉR.

94517—VII-3. sz.

Másolat.

Magyar királyi földmívelésügyi miniszter.

A bizottságnak 1908. évi december hó 14-én tartott ülésén 7173/908. sz. a. hozott és a m. é. márc. hó 15-én 1851/909 sz. a. kelt jelentésével felterjesztett azt a másodfokú ítéletet, melylyel az V. ker. előjáró 20089/908 sz. első-fokú ítéletét minősítő és büntető részében súlyosbítólag megváltoztatva, Garai Károly aradi hentesmestert, disznózsirnak kókusz-zsirrval való hamisítása és ezen keveréknek „primadiszno-zsir” elnevezése alatt való forgalomba hozatalával elkövetett kétfoldbeli kihágásért az 1895. XLVI. t. c. 3. §-ának a. és c. pontjai alapján együttesen 80 (harminc) napi elzárásra és 600 kor. pénzbüntetésre ítélte, a felmerült 112 kor. vegyvizsgálati díj megtérítésére kötelezte és elrendelte, hogy az eljárás tárgyát képező és Pürner Rezső budapesti cégnek V. ker. Arany János-utca 5. sz. a. raktárában lefoglalt összesen 1536 kg. 8 hordóban levő hamisított zsir elko-boztassék és az 1901. XX. 23. §-ba meghatá-rozott célra értékesíttessék, továbbá, hogy a marasztaló ítélet a „Magyarország” és „Az Uj-ság” című budapesti, valamint az „Aradi Köz-löny” című aradi napilapban marasztalt költ-ségén egy ízben közzététessék, — marasztaltnak felebbezése folytán felülbírálat alá vettem és en-nek során bekívánva Arad város közigazgatási bizottsága által marasztalt ellen ezenügyet mege-lőzőleg 3 8—1908. sz. a. hozott ítéletet és az annak alapjául szolgált tárgyratokat, a felülvizsgálat eredményéhez képest következőleg ítéltém: Az ítéletet minősítő részében megváltoztatom és Garai Károlyt azért, mert kókusz-zsirrval hamisi-tott disznózsirt „primadiszno-zsir” megjelölése alatt tudva — és szándékosan forgalomba hozott, az 1895. XLVI. t. c. 3. §. c. pontja alapján marasztalom és ennek megfelelően a bizottság által két kihágásra főbüntetés-képp összesen 30 napi elzárást és a törvény rendel-kezéseinek megfelelően szintén alkalmazandó pénzbüntetés-képp kiszabott 600 koronát az álta-lam megállapított egy kihágásnak megfelelően le-szállítva, Garai Károlyt a kihágási btk. 21. §-nak alkalmazásával 200 K. (kettőszáz korona) pénzbüntetéssel helyettesíthető 10 (tíz) napi el-zárásra és az ezenfelül alkalmazandó pénzbün-tetés-képp további 400 (négy száz) korona pénzbüntetésre ítélem. Behajthatlanság esetén az elzárást helyettesítő 200 kor. 10 (tíz) napi és a 40 kor. pénzbüntetés további 20 (husz) napi elzárásra lesz átváltoztatandó. Az ítéletek a hivatali közzétételre vonatkozó rendelkezését

érintetlenül hagyom. A bizottságnak az 1536. kg. öszsúlyu 8 hordó sertészsir elkobzása és az 1091. XX. t. c. 23. §-ának megjelölt célokra való értékesítése iránti határozatát azzal a hozzáadással hagyom helyben, hogy a zsir ér-tékesítése előtt a székesfővárosi-vegyészeti és élelmiszervizsgáló intézet közbenjöttével a 25873/909. sz. körrendeletben megnevezett anya-gokkal keverendő s megfelelő jelzésekkel látan-dó el. Indokolás. Marasztalt az 1895. évi XLVI. t. c. 3. §-ának a. pontjába ütköző hamisításért büntethető nem volt, mert az Arad sz. kir. vá-roz közigazgatási bizottsága által 318/908. sz. a. hozott jogerős ítéletnek alapjául szolgált iratok-ból megállapított, hogy a jelen eljárás során lefoglalt 8 hordó zsirnak meghamisítása azon hamisítási cselekmények folyamatába tartozik, melyekért marasztalt az aradi hatóságok által büntetést szenvedett s különben is a hami-sítás Aradon történt, az a feletti ítélezésre az ottani hatóság volt illetékes. Viszont azonban nem volt figyeembe vehető marasztaltnak az a védekezése, hogy ő a szóbanforgó hordó zsirt még a kihágási eljárás megindítása előtt adta el, s hogy így ez az eljárás — mint forgalomba hozatal beletartozik azokba a folytatlagos cse-lekményekbe, melyekért ő a közíg. bizottság ítéletével büntetett, mert az aradi közíg. bi-zottság ítélete, illetőleg az ennek alapjául szol-gált eljárás az 1908. április 7-én tartott ellen-őrzési szemlén megállapított leletekre és ezen szemle előtt történt deliktumokra szorított, marasztalt pedig a kérdéses 8 hordó zsirt ezen szemle után hozta újólag forgalomba és pedig azután, hogy azt Petroszény-ből mint meg nem felelőt vis-za kapta. A büntetés kiszabásánál a kihágási bün-tetőtörvénykönyv 21. §-ának alkalmazását in-dokoló enyhítő körülménynek vettem azt a tényt, hogy marasztalt úgy az ellenőrzési szemle-alkalmával, mint a május 8-án megtartott szó-beli tárgyalás alkalmával önként bevallotta ezen hamisított 8 hordó zsirnak létezését, illetve annak ismételt történt forgalomba hozatalát amely önbevallás perdöntő fontosságú lévén, a 21. §. alkalmazása indokolt volt. A penzbün-te-tés mérvénél megállapításánál figyelembe kellett vennem a súlyosbító körülményeket, így nevezetesen azt, hogy marasztalt állandóan ha-misított s nagy mennyiségben árusította a hamisított zsirt s hogy a szóbanforgó 8 hordó hamisított zsirt tudatosan és szándékosan adta el, s hogy vele üzleti összeköttetésben állott két kereskedőnek — akik hamisítatlan zsirt-
rendelték nála — kellemetlenséget és kárt okozott. A hamisított zsir elkobzása iránti rendelkezéseket fenn kellett tartanom, mert a végrehajtási rendelet 21. §-a kimondja, hogy a törvény 3. §-ának a. vagy c. pontja szerint büntetendő kihágások megállapítása esetén a hamisítványok elkobzandók. Idezett jelentése-mellékleteit idezártan visszaküldöm azzal, hogy jelen ítéletemről az érdekeltek értesítendők, köztük marasztalt azzal, hogy a Pürner R. cég által nevére kiállított és marasztalt által közvetlenül hozzám benyújtott — idezárt — számla-összegének megtérítése közigazgatási utra nem tartozik, s amennyiben marasztalt azt megtéri-teni nem akarja, a kiállító igényét polgári pe-res uton érvényesítheti. Budapest, 1910. évi március hó 2-án. A miniszter helyett: Otlík Iván s. k. államtitkár. A székesfőváros közigaz-gatási bizottságának, Budapest. 3255.

ELŐPATAKI
GYÓGYVIL

páratlan gyógyszer gyomor-, vese-, lép-máj és epe-betegségeknel.

Aradon képviselő és nagybani rak-tár: Kardos Miklós, telefon 647. Kapható Daimel Lajos, telefon 98. Dürr Kocsárd: telefon 130. Éles Ármán, telefon 44. Färber Lajos és Testvére. telefon 311. Nagy Farkas, telefon 268. Erenfeld Ignác stb. cégeknél és minden jobb vend glöben és kávéházban.

Ingusz I. és Fia

Andrássy-tér 16. s Weitzer J.-a.

Egyetlen aradi cég, mely az 1910. évi tan és iskolaszer kiállításon résztvett és ki lett tüntetve.

: Antiquar : iskolakönyvek

hatóság orvosi felügyelet alatt fertőtlenítve.

Uj iskolakönyvek

az összes helybeli tanintézetek részére.

Nagy raktár

3264

mindkét üzletünkben

Ingusz I. és Fia

könyv- és papirkereskedése.
Iskolaszerekért az országos tanszerkiállításon kitüntetve

TELEFONSZÁM: 991. TELEFONSZÁM: 991.

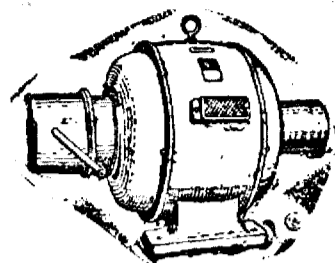
Villamos motorok és dynamók

legelőbb beszerzési forrása

Hinterseer és Barth

elektrotechnikai gyár 2747

Temesvár-Józsefváros, Rózsa-utca, 47.

Gyártmányunk előnyei:

Magas hatások, golyós csapágyak, kevés áramfogyasztás.

Elvállaljuk bármely gyártmányu villamos motor és dynamógép szakemberi és gyors javítását.

Szállítunk kisparosok részére teljes gépterendezéseket, előnyös fizetési feltételek mellett. — Költségvetés és árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve.

Kérje csak a valódi

kiváló tolett szert. 2691

Százezer családnál használatban.

A bőrt puhává, fehérré és egyben ellenállóképpessé teszi a kellemetlen időjárás ellen. Csakis a vörös 15, 30 és 75 filléres dobozokban. **V. ledi Kaiser Borax-Szaopon 80 fill. Tola-csappan 40 fill.**

GOTTLIEB VOITH Wien III/1

Kapható: Vojtek és Weisz, Färber Testvérek, Dürr Kocsárd és Schäffer Benjáminnál.

A Z

„Aradi Zenede“

78-ik évi tanfolyamára

szeptember 1-én

kezdődnek a beiratások.

Tanzakok: zongora, cimbalom, hegedű, gordonka, valamennyi fuvóhangszer, valamint magán és karének. 3268

Arad, 1910. aug. 28.

Az igazgató:

Krispin József.

Nyomdánkban

egy ügyes

kifutó fiu

azonnal

felvétetik.

8983/1910.

Hirdetmény.

Az 1883. évi XVII. t.-c. 18. §. alapján közhírré tesszük, hogy az ujonnan keletkezett, s eddig még megadóztatva nem volt III. oszt. kereseti adóköteles foglalkozások után az aradi m. kir. pénzügyigazgatóság adókiszámítási javaslatokról szerkesztett lajstromot elkészítette, azt folyó évi augusztus hó 13-tól a városi adóhivatalon 8 napi közzemlésre kiteszük oly célból, hogy azokra nézve netalán észrevételeit — vonatkozzanak akár a saját, akár mások adójavaslatára — bárki megtehesse.

Az észrevételek a 8 napi határidő alatt írásban a pénzügyigazgatóságnál, utóbb a tárgyalásig az adókievő bizottságnál terjeszthetők elő.

Arad, 1910. augusztus hó 13-án.

Arad sz. kir. város adóhivatala.

8801—1910

Hirdetmény.

Miután a közadók kezeléséről szóló 1883. évi XLIV. t.-c. 39. §-a értelmében a folyó évi III. negyed adórészlet esedékességének határideje már lejárt, az adózók ezen nel hirdetményileg is felhivatnak, hogy a f. évi III. negyed adórészletet most már a késedelmi kamatok s esetleg intési díjjal együtt, nemkülönbén már szintén esedékes ipartestületi díj, egyházi adó illeték, visszahelyezési költség, hadmentességi-díj, u adó és csatornázási költség tartozásaikat és munkás betegsegélypénztári hozzájárulásaikat azonnal fizessék be, mert ellenkező esetben a régiebb díj- és adótartozásaik azonnal, a f. évi III. negyed adórészlet pedig augusztus hóban a késedelmi kamattal együtt végrehajtás útján s a végrehajtási díjak felszámítása mellett fognak behajtatni és pedig oly módon, hogy a III. negyed adórészletre nézve augusztus hó 24-től kezdve a zálogolás fog megjteteni, s amennyiben ennek dacára az adó és hadmentességi-díj és egyéb hátralék járú ékaival együtt a zálogolás foganatosításától sz. mitandó 15 nap alatt nem törlesztetnék, a lefoglalt ingók nyilvános árverésen el fognak adatni.

Aradon, 1910. évi aug hó 15-én.

Arad sz. kir. város ad hivatala.

15561/910.

Hirdetmény.

Az 1910. évi julius hónapban engedélyezett italmérések várható forgalmáról az aradi m. kir. pénzügyőri Biztoság által küldött összeírási jegyzék 7 drb. ívet az állami jövedektől szóló 1899. évi 25-ik t.-c 17 §-a és az erre vonatkozó utasítás 17 §-a értelmében 1900. évi augusztus 17-től számítandó 8 napra a városi fogyasztási felügyelőségél közzemlőre azal tesszük ki, hogy azokat az érdekeltek névszerint Nopcsa Elekné, Kohn Zsigmond, Papp Károly, Kovács Gusztáv, Iván Flóra, Nagy Károly, Fuchs Emma, kiki italméresi engedélyt kapnak nem csak megtekinthetik, hanem az azokban kitüntetett forgalmi adatokra nézve ugy a nevezettek mint az aradi kereskedelmi testület és az ipar estület is nyjthat be as fentebb jelzett idő alatt a városi fogyasztási felügyelőségél észrevételeket.

Arad, 1910. augusztus hó 13.

A városi tanács.

Egyéves önkéntes uraknak legújabb előírás szerint legjobban és legolcsóbban készít felszereléseket

Karácsonyi Márton egyenruha szabó üzlete

Arad, Weitzer János-utca 8.

Szolid és figyelmes kiszolgálás.

PRÓ HIRDETÉSEK.

Akinek

ismerettség hiány

háztartásra,
nevelésre,
hisztvezetésre,
könyvelésre,
segédre,
lapanra,
gazdatisztára,
kulcsárra,
vincsellérre,
kartészre,

kulcsárra,
gazdasszoyra,
szakácsnőre,
szobaleányra,
házi- vagy
irodaszolgára,
pénzbeszedőre,
házmesterre,
stb.-re
van szüksége,

Aki

bérbeadni kíván

hírtokot,
házat,
vadászterü-
letet,

kocsit,
lovat,
halászatot,
telket,

Aki

mindentek vétel vagy bérbevételei cél-
jából keresi;

Aki

valamely állást betölténi kíván: legbizto-
sabban ér csélt, ha az

ARADI KÖZLÖNY
kis hirdetési
rovátát használja.

Jutalomban részesül,

ki gyermektelen tisztviselő csa-
ládhoz 2 deákot ellátásra ajánl.
Cim a kiadóban. 3270

Adás-vétel.

Boroshorodák

100-tól 800 liter ürtartalommal
teljesen jókarban eladók egyenként
is. Nádor-utca, sörraktár. 3272

2 hold szálló

Paulson, a motor és vasuti álló-
mással szemben, szép fekvésénél
fogva nyaraló építésére felette al-
kalmos, természettel együtt általam
eladó. Dr. Schwarz Jenő, Aradon. 3125

2 kis fehér penny ló eladó.

Értekezhetni lehet Várkövi szij-
gyártónál. 3220

Ipari munkák.

Kész talicskák

nagyban és kicsinyben, vasalva
vagy anélkül olcsón kaphatók. Vi-
szont elárúsítók kedvezményben
részesülnek. Geissel jármű- és fa-
áruháza Miksa-utca 2-3. 2505

Lakás.

Szeptember elsőre

2 szobás lakás kerestetik. Cime-
ket a kiadóba kérek leadni. 3281

Kiadó

a Szabadság-téren, hi-
vatulnak igen alkalmas
három szobás udvari
lakás. — Bővebbet az
„Aradi ipar- és nép-
bank“-nál. 3223

Kossuth-utca 40. szám alatt

ujjonnan épülő házban modern la-
kások kiadók november 1-re. Bő-
vebbet Matuschek J. és Fia üzle-
tében. 3104

Egy csinosan berendezett

különbejárattal udvari szoba kis elő-
szobával azonnal kiadó Csiky Ger-
gely-utca 16. 3251

Egy két szobás lakás

üres vagy butorozott, kerestetik.
Cim a kiadóban. 3261

Betöltendők.

Vidéki fogyasztási szövetkezet

keres óvadékképes keresztény üz-
letvezetőt, ki a fűszer-, vas- és
rövidáru szakmában jártas, a ro-
mán nyelvet bírja, azonnali belé-
pésre. Ajánlatok „Megbízható“
jeligére a kiadóhivatalba kéret-
nek. 2741

Kereskedősegéd

kerestetik vidéki vegyeskereske-
désbe azonnali belépésre. Román
nyelv ismerete kívántatik. Ajánla-
tok „Vidék 50“ jeligére a kiadó-
hivatalba kéretik. 2938

Gye mektelen házaspár

kerestetik; a férj irodaszolgának,
a nő főzőnőnek. Jelentkezés a sző-
vényház igazgatójánál. 3254

Ásztalos

felvétetik Magyar Benoidgáz Rész-
vénytársaságnál, Pécskai-ut. 3263

Jóberkőcsü

fiu tanulónak fizetéssel felvétetik
Jankovich György női és férfi di-
vátüzletében Arad, Forray-u. 2.

Mindenes

főzőnő kerestetik 3 tagból álló
családhoz. Fizetés megegyezés sze-
rint. Cim a kiadóban. 3265

Irodaszolga

azonnal felvétetik ál-
landó alkalmazásra. —
Kik kaucióval rendel-
keznek, előnyben része-
sülnek. — Ajánlatokat
„Irodaszolga“ jeligével
kiadóhivatalunk köz-
vetít.

Különféle.

Abonenscket, iskolásfiukat

teljes ellátásra elfogad Kohn Adolfné
Petőfi-utca 6. sz. 3030

Törhetetlen

uborkás és befőttös üvegek legju-
tányosabban kaphatók Fischer
Mór üveg és porcellán üzletében
Arad, Andrassy-tér 20. Telefon
568. sz. 3191

1-2 kosztos gyermeket

teljes ellátásra elfogad intelligens
család. Weitzer János-utca 15. sz.
3240

Ötvös-utca 4. sz. alatt

szept. 1-től 3-4 fiatalember jó
házi kosztot kaphat. — Bővebbet
ugyanott. 3242

Ha cigarettázik

használjon Progress szivarkahü-
velyt, 100 drb. 26 fill. 1000 drb.
K. 240. Egyedül kapható Ingusz I.
és Fia könyv- és papírkereskedé-
sében Arad, Andrassy-tér 16. és
Weitzer János-utca. 1651

45 éves

magános nő, ki már volt 3 évig
egy helyben, keres magának ház-
vezetést. 3266

Lampion, Confetti

legolcsóbb árban. Crépe papírok
a legdivatosabb színekben. Nyári
Divatalbum 60 fillér Ingusz I. és
Fia könyv- és papírkereskedésében
Arad, Andrassy-tér 16. és Weitzer
János-utca. Telefon 517. Ugyanott
intelligens elárúsítónak felvétetik 167

Intelligens család

elvállal egy-két kisebb diákot tel-
jes ellátásra; gondos felügyelet,
magyar-német társalgás, fürdő-
szoba-használat. Cim: Szt.-István-
utca 1a. sz. 3258

Könyv és zene.

Tanönyvek

(ujak és használtak) legnagyobb
készlete. Minden iskolakönyv hasz-
nálhatóságáért szavatolok. Pontos
kiszolgálás vidékre is. Füzetek,
körzők és egyéb tanszerek előírás
szerint. 90.000 kötetes kölcsön-
könyvtár és 30.000 kötetes zenemű-
kölcsönző intézet. Kerpel Izsó könyv-
kereskedése Aradon. 525

Egy fiu III. elemi és egy
leányka II-ik elemi iskolában
járó gyermekek mellé

bonnet
keresek,

ki a német nyelvet teljesen
bírja. — Ajánlkozókat kérem
Beles János kir. közjegyző-
nél jelentkezni Aradon, An-
drassy-tér 25. sz. a. Neuman-
palota, II. kapu, I. emeleti la-
kásában. 3252

Angol

bőr butorok

készítését a legegyszerűbbtől a leg-
finomabb kivitelben és a legolcsóbb
árban készítjük. — Hazai és kül-
földi angol és német, sima és an-
tik bőrből, stb.

Rajzokkal és bőrmintákkal, me-
lyek most érkeztek, megkeresésre
szívesen szolgálunk. 3076

Városi és megyei telefon 132.
Szállítunk teljes lakberendezéseket a
legújabb stylan.

Kitűnő tisztelettel

Berán Antal és Fia

butorraktára

Forray-utca, Gróf Hunyady-ház

Áthuzások

és javításokat eső és napernyőkre olcsón és
pontosan készíték. 2254

Aradi nyomda részvénytársaság könyvnyomdája.

Ajánlom dusan felszerelt raktáromat ernyők-
ben és valódi francia derékfűzőkben.

Gyermek esőernyők K. 1.80-tól feljebb.

Temesvári ernyőgyár raktára:

Arad, Andrassy-tér 20.

Varga D. Dani.

Nyomatott Berger és Wirth budapesti festékgyáranak festékével.